

*Misro
Cagone*

Sv. Ján Bosco

Miško Magone

(Životopisný náčrt)

Bratislava 1944

IMPRIMI POTES.

Bratislaviae, die 24. Aprilis 1944.

Joseph Bokor S. S.
Inspector prov. Slov.

NIHIL OBSTAT.

Franciscus Valábek S. S.
ensor.

IMPRIMATUR — Nr. 2815/1944.

Tyrnaviae, die 5. Maii 1944.

Joseph Minárik,
vicarius generalis.

Milovaní chlapei!

Medzi tými, čo túžobne očakávali vydanie životopisu Dominika Savia, bol aj mladík Miško Magone.*) Usilovne sbieral výraznejšie udalosti, ktoré sa vyprávaly o tom vzore kresťanského života a všemožne sa ho usiloval nasledovať. Vrúcne si želal dostať do rúk súvislú knižočku o ctnostiach toho, ktorého si vyvolil za učiteľa. Ale sotvaže prečítal niekoľko stránok, Pán Boh zakončil jeho život, povolajúc ho, ako pevne dúfame, k požívaniu pokoja spravodlivých v spoločnosti druhá, ktorého chcel nasledovať.

Jedinečný, priamo romantický život vášho priateľa vzbudil živú túžbu po vydaní jeho životopisu. Viac ráz ste ma o to prosili. Pobádaný opätovnými prosbami a láskou, ktorú som prechovával k tomuto nášmu spoločnému priateľovi, ako aj myšlienkou, že táto skromná práca mohla by byť milá a osočná i vašim dušiam, rozhodol som sa, že vás uspokojím a shrniem, čo sa dialo pred vašimi očami a dám to vytlačiť.

V životopise Dominika Savia ste pozorovali ctnosť, ktorá súčasne vyklíčila s jeho príchodom na svet a ktorú hrdinsky pestoval po celý svoj život.

V životopise Magoneho ide o chlapca, ktorý bol ponechaný na seba, a tak sa dostal do nebezpečenstva, že odbočí na zlú cestu. Pán ho však zavolať, aby ho nasledoval. Miško poslúchol láskavé volanie a ustavične spolupracoval s milosťou božou, takže vzbudil obdiv u všetkých, ktorí ho poznali. Na ňom sa takto ukázalo,

*) Čítaj: Magóne.

aké divy robí milosť božia s tými, ktorí s ňou spolupôsobia.

Nájdete tu mnoho skutkov, hodných obdivu i nasledovania. Ba stretnete sa tu i s osobitnými črtami ctností, s určitými výrokmí, nad ktorými musíme pri štrnásťročnom chlapcovi priamo žasnúť. A práve preto, že nie sú to veci obyčajné, odhodlal som sa ich napísať. Konечно každý súčasný čitateľ je presvedčený o pravdivosti týchto udalostí. Veď ja som nič iného nespravil, ako usporiadal a dejepisne spojil, čo sa stalo pred očami mnohých žijúcich svedkov, ktorých sa môžeme kedykoľvek spýtať na to, o čom sa tu rozpráva. K tomuto tretiemu vydaniu som veľa pripojil, o čom som ešte nevedel pri prvom vydaní. Niektoré činy totiž lepšie objasnily rozličné okolnosti, ktoré som až neskoršie mohol uviesť na základe bezpečných prameňov.

Prozreteľnosť Božia dáva ľuďom poučenie aj vtedy, keď volá k sebe či už starcov alebo mladíkov. Nechže nám dá táto Prozreteľnosť Božia nadprirodzenú silu, aby sme boli všetci pripravení na poslednú chvíľu, od ktorej závisí šťastná alebo nešťastná večnosť. Milosť Pána nášho Ježiša Krista nech je našou posilou v živote i pri smrti a nech nás sprevádza po ceste, ktorá vedie do neba! Amen.

P ô v o d c a.

ZAÚJÍMAVÉ STRETNUTIE.

Istého jesenného večera vracal som sa domov zo Sommarivy. Keď som prišiel do Carmagnoly*), čakal som vyše hodiny na vlak do Turína. Práve odbilo sedem. Počasie bolo sychravé. Hustá hmľa srážala sa v drobný dážď. Pomaly sa so-
tmelo, takže ani na krok by si nebol poznal človeka. Mdlé svetlo staničnej budovy vrhalo do okolia bledý svit, ktorý sa neďaleko tratil v tme. Len kľbko samopašne sa ihrajúcich chlapcov vzbudzovalo pozornosť, alebo skorej človeka ohlušovalo. Výkriky: stoj!, chyť ho!, utekaj, nepúšťaj ho! pobádaly cestujúcich, aby o nich premýšľali. Medzi týmito hlasmi zvlášť jeden vynikal, ktorý sa výrazne ozýval a pôsobil dojmom, ako by chcel všetky ostatné ovládať. Znel ako povel kapitána, ktorý ostatní druhovia opakovali a plnili ako prísny rozkaz.

Hneď sa vo mne zrodila túžba poznať chlapca, ktorý vie s takou odvahou a pohotovosťou ovládať napínavú hru samopašných uličníkov. Využil som vhodnú chvíľu, keď sa všetci shromaždili okolo svojho vodcu. Na dva skoky som bol medzi nimi. Všetci sa naľakali a rozutekali. Zostal len vodca. Pristúpil ku mne, podoprel si boky a veliteľským dôrazom začal:

— Kto ste, že sa nám tu miešate do hry?

— Tvoj priateľ.

*) Čítaj: Karmaňóly.

Kto ste, že sa nám tu mliešate do hry? (Str. 5.)

— Čo chcete od nás?

— Chcel by som, ak dovolíte, zahrať a pobaviť sa s vami.

— Ale kto ste? Ja vás nepoznám.

— Opakujem, som tvoj priateľ. Chcem sa s vami trocha zabaviť. — A ty kto si?

— Ja? Kto som ja? — odpovedal vážnym a zvučným hlasom. — Ja som Michal Magone, generál šarvancov.

Kým som sa s ním takto shováral, vracali sa už po jednom aj prestrašení uličníci a obstúpili

nás. Letmo som prehovoril slovíčko k tomu i onomu a znova som sa obrátil na Magoneho.

— Milý Magone, a koľko máš rokov?

— Trinásť.

— Bol si už pri svätej spovedi?

— To sa vie — odvetil s úsmevom.

— I pri sv. prijímaní?

— Pravdaže som bol.

— A vyučil si sa aj nejaké remeslo?

— Hej, naučil som sa nič nerobiť.

— Nuž a čo si robil dosiaľ?

— Chodil som do školy.

— Ktorú triedu si vychodil?

— Tretiu ľudovú.

— Máš otecka?

— Nie. Otecko už umrel.

— A matka?

— Matka ešte žije a pracuje u iných ako slúžka. Veru, má čo robiť, aby užívala mňa i mojich bratov. Sužujeme ju až do zúfania.

— A čo chceš robiť v budúcnosti?

— Nuž voľačo len musím robiť, ale ešte sám neviem, čo.

Tieto pohotovú a úprimnú odpoveď, spojenú s usporiadanou a rozumnou výrečnosťou upozorňovali ma na veľké nebezpečenstvo, ktoré hrozí chlapcovi, ak ostane aj naďalej taký opustený. S druhej strany sa mi zdalo, že táto bystrá a podnikavá hlavička mohla by úspešne študovať. Preto som znova nadviazal rozhovor.

— Milý Magone, a nechcel by si zanechať svoje uličníctvo a vyučiť sa nejaké remeslo alebo študovať?

— Hej, rád by som — odpovedal chlapec do-
jatý. — Tento potulný život sa mi ani trocha ne-
páči. Nejedného z mojich kamarátov už priviedol
za mreže. Bojím sa, že aj ja tam skončím... Kto
mi pomôže?

— Pomodli sa dnes večer k nášmu Otcovi, kto-
rý je na nebesách! Pros ho vrúcne a dôveruj v ne-
ho! On sa postará o teba, o mňa, o všetkých.

Vtom oznamoval staničný zvonec svojimi po-
slednými údermi príchod vlaku. Musel som hneď
odísť.

— Na, vezmi si túto medailu! — hovorím mu
— a id' zajtra k pánu kaplánovi Aricciovi*)! Po-
vedz mu, že kňaz, ktorý ti ju dal, prosí o vysved-
čenie o tvojom dobrom chovaní.

Chlapec vzal úctivo, medailónik a pýtal sa ma:

— Ako sa voláte? Odkiaľ ste? Pozná vás Don
Ariccio?

Pýtal sa ešte aj na iné veci, ale už som mu
nemohol odpovedať, lebo práve prišiel vlak a mu-
sel som sa ponáhľať do Turína.

*) Čítaj: Ariččovi.

ŽIVOT MAGONEHO PRED VSTUPOM DO ÚSTAVU. JEHO PRÍCHOD DO ORATÓRIA SV. FRANTIŠKA SALESKÉHO.

Okolnosť, že Magone nemohol poznať kňaza, s ktorým sa shováral, vzbudila v ňom vrelú túžbu dozvedieť sa jeho meno. Preto nečakal na zajtrajšok, ale zaraz odobral sa k pánu kaplánovi Don Aricciovi a dôkladne mu rozpovedal svoj rozhovor s neznámym kňazom. Pán kaplán hneď pochopil, o čo ide, a nasledujúceho dňa mi podal túto zprávu o živote nášho generála uličníkov.

— Mladík Michal Magone je chudobný chlapec bez otca. Matka sa musí trápiť, aby vyrobila na chlieb a nemôže ho mať stále pred očami. Preto sa Miško potlka s inými šarvancami po uliciach a námestiach. Má neobyčajné vlohy. Ale pre jeho ľahkomyselnosť a nepozornosť ho už niekoľko rás vylúčili zo školy. No predsa s dosť dobrým úspechom vychodil tretiu ľudovú.

— Čo sa týka jeho mravnosti, myslím, že má dobré srdce a je prostučký. Ale skrotiť sa dá ťažko. V škole a pri vyučovaní katechizmu bol vyrušovateľom prvého stupňa. Keď ho nebolo, bol pokoj. Keď sa vzdialil, spôsobil všetkým radosť. Jeho mladosť, chudoba, povaha a nadanie odporúčajú ho do láskavej priazne. Narodil sa 19. septembra 1845.

Na základe týchto zpráav rozhodol som sa, že ho prijmem medzi chovancov tohto domu či už na

štúdiá alebo na remeslo. Keď chlapec dostal zvesť o prijatí do nášho ústavu, nemohol sa dočkať odchodu do Turína. Predstavoval si, že tu nájde pravý raj a stane sa pánom všetkých peňazí v tomto piemontskom veľkomeste. O niekoľko dní som ho len zbadal pred sebou.

— Tu som! — pribehol mi v ústrety. — Ja som ten Michal Magone, s ktorým ste sa stretli na stanici v Carmagnole.

— Poznám ťa, drahúšký, poznám! A prišiel si sém s dobrou vôľou?

— Pravdaže, mne dobrá vôľa nikdy nechýba.

— Keď si teda naozaj prišiel s dobrou vôľou, tak ťa prosím, aby si mi neobrátil dom hore nohami.

— Ó buďte spokojný, nenarobím vám nijakých nepríjemností! Dosiaľ som zle robil, ale odteraz to bude ináč. Dvaja moji kamaráti sú už v žalári a ja...

— No len s odvahou! Ale teraz mi povedz, či chceš študovať alebo sa venovať nejakému remeslu.

— Som ochotný spravovať sa podľa vašej vôle, ale keď mi dávate na výber, radšej by som študoval.

— A keď ťa dám vyštudovať, čo mieniš po štúdiách?

— Keby sa taký nezbedník... — povedal so smiechom a potom sklonil hlavu.

— Len pokračuj, čo si chcel povedať: Keby sa taký nezbedník...

— Reku, keby sa taký nezbedník, ako ja, mohol stať kňazom, vtedy by som rád išiel za kňaza.

Miško sa najviac tešil hrám, ktoré vyžadujú telesnú obratnosť. Bol majstrom najmä v lákačke. (Str. 12.)

— No, uvidíme, čo dokáže taký nezbedník. Dám ťa študovať. Ale či sa staneš kňazom alebo niečím iným, to závisí od tvojho pokroku v štú-

diách, od tvojho chovania a od toho, či sa pri tebe uvidia znaky povolania na duchovný stav.

— Ak sa dobrou vôľou niečo dosiahne, uistujem vás, že budete so mnou vždy spokojný.

Magone hneď dostal spoločníka za anjela strážcu. V našom dome je totiž zvykom, že novoprijatých chlapcov, pochybnej alebo neistej mravnosti, sverujeme jednému zo starších chovancov spoľahlivej mravnosti. Tí na nich dozerajú a podľa potreby napomínajú, dokiaľ sa nemôžu bez nebezpečenstva pripustiť medzi ostatných. Magone nespozoroval, že jeho spoločník ho obozretne a láskavo sleduje a ani na chvíľku ho nespúšťa s očí. Bol pri ňom cestou do školy, v študovni, cez prestávky; vždy sa s ním zabával a ihral. Často ho bolo treba napomenúť: Tak sa nesmie rozprávať, to je nepekne! Nesmieš vyslovovať meno božie nadarmo! Miška sa to nemilo dotklo a iba toľkoto vždy poznamenal: Dobre, dobre, že si ma na to upozornil. Naozaj, ty si dobrý kamarát. Keby som bol mal skôr takého, nebol by som zvykol týmto ošklivostiam, ktorých sa teraz nemôžem pozbaviť.

Prvé dni ho netešilo nič, iba prestávka. Spievaj, kričať, behať, skákať a vyvádzať, to lahodilo jeho živej a ohnivej povahe. Ale keď mu jeho spoločník povedal: „Zvonček nás volá do študovne, do školy, na modlitby“ a podobne, smutne pozrel na ihrisko a bez výhovorky šiel, kam ho volala povinnosť.

Radosť bolo na neho pozrieť, keď zvonček oznámil koniec dajakého zamestnania, po ktorom

bola prestávka. Podobal sa letiacej guli z kanóna. Pobehal po všetkých kútoch dvora. Najviac sa tešil hrám, ktoré vyžadujú telesnú obratnosť. Bol majstrom najmä v lákačke.*) Striedaním hry a štúdiá zapáchal sa mu tento spôsob života.

*) Lákačka je veľmi živá hra, pri ktorej sa chlapci rozdelia na dva tábory, vzdialené od seba asi 30—50 m. Podstata hry je v tomto: hráča, ktorý vyjde zpoza čiary svojho tábora, vybehne zlapať jeden alebo viac sokov z protivného tábora. Ale týchto zasa vybehnú zlapať útočníci z opačného tábora atď. Každý hráč teda, kým sa usiluje zlapať na bojisko vybehnuvšieho protivníka, musí dávať súčasne pozor, aby protivníci nezlapali jeho. Keď sa mu však podarí chytiť jedného z tých, čo pred ním vybehli, dal protivnej strane bod. Hráč, ktorý zlapal protivníka, vyvoláva hociktorého z opačného tábora. Tento ho musí chytať. Oproti nemu však vybehnú noví útočníci z protivného tábora. Takto sa hráči navzájom lákajú na bojisko a vyvolávajú čulý ruch. Keď niektorá strana dá šesť bodov, zvíťazila a nastáva zmena táborov ako pri futbale zmena bránok.

Tejto a podobným živým hrám (zajímačka, zástava, poľovačka atď.) dával Don Bosco prednosť pred inými z vychovávateľských i mravných dôvodov. Išlo mu totiž o to, aby sa cez rekreácie všetci chlapci hrali, a nie iba nejaká skupina športovcov, na ktorú sa ostatní chovanci len pozerajú. Jeho zásadou bolo: Mládež potrebuje pohyb a mravnosť si vyžaduje ustavičné zamestnanie.

ŤAŽKOSTI A OBRÁTENIE.

Miško bol už skoro mesiac v Oratóriu. Ale na jednotlivé zamestnania denného poriadku sa pozeral iba ako na prostriedky, ktoré mu pomáhajú krátiť čas. Bol šťastný, keď sa mohol do vôle vy-skákať a vybehať, a nemyslel na to, že pravá spokojnosť pramení z pokojného srdca a z čistého svedomia. Tu ho naraz prestala tešiť aj hra. Často stál zamyslený a i hral sa iba vtedy, keď ho niekto zavolať. Jeho spoločník — strážca — hneď spozoroval túto zmenu a istého krásneho dňa mu povedal:

— Drahý Magone, vidím, že už dlhší čas nie si taký veselý ako prv. Vari si nemoený?

— Ó nie! Zdravie mi slúži.

— Prečo si teda taký zádumčivý?

— Zarmucuje ma, keď pozorujem svojich kamarátov, ako sa zúčastňujú na pobožnostiach. Vidím ich veselých, pekne sa modliť, spovedať a pristupovať k sv. prijímaniu.

— Nechápeš, ako ťa môže zarmucovať nábožnosť iných.

— A predsa, je to tak ľahko pochopiteľné. Moji kamaráti sú už dobrí, žijú nábožne, a tak sa stávajú ešte lepšími. Oproti nim ja som ničomník a nemôžem zarovno s nimi. Toto ma teda sužuje a znepokojuje.

— Ale ty si mi len decko! Keď v tebe šťastie iných vzbudzuje závišť, prečo ich nenasleduješ? V tom ti predsa nikto nebráni. A keď ti sve-

domie niečo vytýka, či sa toho azda nemôžeš pozbaviť?

— Pozbaviť, pozbaviť... To sa ti ľahko povie. Ale keby si bol v mojej koži, tiež by si ináč rozprával... — I pokrútiac zlostne hlavou, utiekol vo veľkom rozčúlení do sakristie.

Priateľ išiel za ním.

— Drahý Magone — vravel mu, keď ho dohonil — prečo predomnou utekáš? Povedz mi, čo ťa trápi! Azda ti budem môcť poradiť.

— Máš pravdu, ale ja som v pomykove.

— Nože, len s tým von! Všetko sa môže napraviť, i keby šlo aj neviem o aké veci.

— Ale ako môžem byť spokojný, keď sa mi niekedy zdá, že je vo mne tisíc diablov?

— Pre to sa nemusíš sužovať a trápiť. Id' k spovedníkovi a otvor mu svoje srdce! On ti poradí. Keď nás niečo podobného tlačí, aj my tak isto robíme, a preto sme vždy veselí.

— To je krásne, ale... ale... — A Miško sa rozplakal.

Prešlo niekoľko dní a Miškova záдумčivosť zmenila sa na smútok. Hra ho netešila. Na tvári nebolo ani znaku po úsmeve. Keď sa ostatní celým telom a dušou hrali, on sa utiahol niekde do kúta, premýšľal, uvažoval a často si aj poplakal. Chcel som teda zvedieť, čo sa s ním stalo. Istého dňa dal som si ho zavolať a povedal som mu:

— Milý Magone, mohol by si mi urobiť radosť, ale, vieš, nechcem, aby si ma odmietol.

— Len povedzte — odpovedal zmužilo. — Ochotne urobím všetko, čo si len prajete.

— Želal by som si byť na chvíľku pánom tvoj-

ho srdca. Teba niečo zarmucuje a sužuje už niekoľko dní.

— Máte pravdu, ale ... ale ... ja som už celý zúfalý a neviem, čo si počať. — A povediac to, dal sa do usedavého plaču.

Nechal som ho, aby sa mu trocha uľahčilo. Potom som žartovne začal:

Mám nespokojné svedomie. (16.)

— Ako? To si ty ten generál Michal Magone, veliteľ bandy z Carmagnoly? Pekný generál, ktorý nevládze povedať, čo má na srdci.

— Rád by som to povedal, ale neviem, ako začať. Naviem sa vyjadriť.

— Povedz len slovo, ostatné poviem ja!

— Mám nespokojné svedomie.

— To stačí. Už viem všetko. Iba na toto slovíčko som čakal, aby som ti mohol povedať ostatné. Nateraz ti nejdem vstupovať do svedomia, len ti poradím, ako sa dá tvoja vec napraviť. Počuj! Ak bolo tvoje svedomie v minulosti pokojné, priprav sa na dobrú spoveď iba z toho, čoho si sa dopustil od poslednej spovede. Ale ak si niečo zo strachu alebo z iných pohnútok zamlčal, alebo ak je daktorá tvoja spoveď neplatná preto, že v nej chýbala niektorá z hlavných podmienok, vtedy sa začni spovedať od tej spovede, o ktorej si istý, že si ju dobre vykonal a vyspovedaj sa zo všetkého, čo ťa trápi!

— Práve v tomto je moja ťažkosť. Akože sa môžem rozpomenúť na všetko, čoho som sa dopustil pred niekoľkými rokmi?

— Môžeš to urobiť celkom ľahko. Spovedníkovi iba toľko povieš, že máš niečo usporiadať zo svojej minulosti. On sa chopí tejto nitky a bude ti dávať príslušné otázky tak, že ty budeš hovoriť len áno alebo nie, a ako často si to alebo ono urobil.

MIŠKO SA VYSPOVEDÁ A ZAČNE PRISTUPOVAŤ K SVIATOSTIAM.

Miško si začal hneď spytovať svedomie. Tak mu ležalo na srdci usporiadanie vlastnej duše, že nechcel ísť večer spať, kým sa nevyspovedal.

— Je isté — hovoril — že Pán Boh na mňa už dlho čakal. Ale nie je isté, či na mňa počká ešte do rána. Keď sa môžem vyspovedať ešte dnes večer, nesmiem s tým odkladať na zajtra. A napokon je už čas, aby som sa s diablom rozišiel.

Pri spovedi bol veľmi dojatý, skrúšený a viac ráz ju prerušil, uľavujúc si plačom. Prv, ako opustil spovedníka, spýtal sa ho:

— Myslíte, že mi Pán Boh odpustil všetky hriechy? A keby som túto noc umrel, bol by som spasený?

— Buď spokojný! — odpovedal spovedník. — Boh, ktorý vo svojom veľkom milosrdenstve tak dlho na teba čakal a dal ti čas, aby si sa dobre vyspovedal, odpustil ti celkom určito všetky hriechy. A keby ťa podľa svojich nevyspytateľných plánov tejto noci povolal do večnosti, bol by si spasený.

— Aký som šťastný! — vzdychol si radostne s Bohom smierený Miško. A odchádzajúc na odpočinok, znova sa dal do plaču.

Bola to noc, plná nepokoja a vzrušenia. Neskôr sám rozprával svojim kamarátom, aké myšlienky sa mu rojily vtedy v hlave:

— Ťažko povedať, aké pocity naplnily moje doráňané srdce. Nezažmúril som skoro ani oka. Len čo som trocha zdriemol, hneď som sa videl v pekle, plnom diablov. Zaháňal som tieto príšerné obrazy a potešoval som sa tým, že mi Pán Boh odpustil všetky hriechy. Hneď po tom sa mi prišlo, že vidím množstvo anjelov, ktorí mi otvárali nebo a vraveli: „Pozri, aké veľké šťastie ťa čaká, ak vytrváš vo svojich predsavzatiach!“

Keď sa už čas odpočinku chýlil ku koncu, plný neopísateľného šťastia, duševného pokoja a vnútornej dojatosti, nemohol som to ďalej vydržať. Vstal som, pokľakol a viac ráz som zvolal: Ó akí nešťastní sú hriešnici! A o čo nešťastnejší sú ešte tí, čo v hriechu zotrvávajú! Som istý, keby aspoň na chvíľku okúsili tú veľkú slasť, čo požívajú tí, ktorí žijú v milosti božej, istotne by sa ponáhľali do spovednice, aby utíšili hnev boží, zbavili sa výčitiek svedomia, a tak požívali radosť pokojného srdca. Ó hriech! Akým strašným bičom si na toho, kto ti otvorí svoje srdce! Bože môj, už ťa nechcem nikdy obraziť! Naopak, chcem ťa milovať z celej svojej duše. Keby som však na nešťastie znova upadol do hriechu, hneď sa z neho vyspovedám.

Takto vyjadril Miško Magone svoju ľútosť nad hriechami, ktorými urazil Pána Boha. Slúbil, že mu bude odteraz verne slúžiť. A naozaj, začal častejšie pristupovať k sv. spovedi a sv. prijímaniu. Ba od toho času s radosťou vykonával aj pobožnosti, ku ktorým prv cítil odpor. Ísť na spoveď bolo mu priamo potešením. Spovedal sa tak často, že ho musel spovedník mierniť, aby chlapec ne-

upadol do úzkostlivosti. Táto nemoc totiž veľmi ľahko napadne svedomie mladíkov, ktorí chcú ozaj úprimne slúžiť Pánu Bohu. A je to na ich veľkú duševnú škodu. Lebo diabol takouto úzkostlivosťou znepokojuje ich myseľ, vzrušuje srdce a pobožnosť robí priťažkou. Takto potom často zvedie na starú, zlú cestu i tých, čo už urobili v ctnostiach veľký pokrok.

Najlepším liekom proti tejto plagi je úplná poslušnosť voči spovedníkovi. Keď on povie, že niečo je zlé, treba sa všemožne usilovať, aby sme sa toho nedopúšťali. Ale ak povie, že v tej alebo onej veci nie je nič zlého, pridržajme sa jeho rady a kráčajme pokojne, s veselým srdcom napred. Slovom: poslušnosť voči spovedníkovi je najistejším východiskom z úzkostlivosti a prostriedkom vytrvať v milosti božej.

SLOVÍČKO MLÁDEŽI.

Nepokoj a duševná úzkostlivosť Miška Magoného, jeho rázne a rozhodné usporiadanie vlastných duševných vecí poskytuje mi vítanú príležitosť, aby som vám dal, milí chlapci, niekoľko užitočných rád pre váš duchovný život. Prijmite ich ako dôkaz lásky od priateľa, ktorý si čo najvrúcnejšie želá vaše duševné spasenie.

Predovšetkým vám kladiem na srdce toto: Vykonajte všetko, čo môžete, aby ste neupadli do hriechu, nedajte sa zviesť diablovi k neúprimnosti pri sv. spovedi! Pozor, aby ste nezamlčali nijaký hriech! Nezabúdajte, že spovedník má od Pána Boha moc odpustiť vám všetky druhy hriechu a akýkoľvek počet hriechov! Čím ťažšie sú hriechy, z ktorých sa vyznávate, tým väčšmi sa bude radowať vo svojom srdci, lebo dobre vie, aké veľké milosrdenstvo vám preukazuje Boh, keď vám jeho prostredníctvom odpúšťa a privlastňuje nekonečné zásluhy najdrahšej krvi Ježiša Krista, ktorá smyje s vašej duše všetky škvrny.

Pamätajte si, drahí chlapci, že spovedník je naozaj otcom, ktorý sa usiluje o vaše najväčšie dobro, keď vás chce zbaviť všetkého, čo je zlé! Nebojte sa, že úprimným vyznaním svojich veľkých hriechov stratíte uňho úctu, alebo že vaše hriechy povie iným! Spovedník nesmie za nič na svete vyzradiť vaše vyznanie. Nijaký zisk ho k tomu nesmie pohnúť. Ba i keby mal prísť o život, nepovie ani slovíčka z toho, čo počul pri spovedi. Na-

opak, čím budete otvorenejší a dôvernejší, tým väčšia bude i jeho dôvera k vám a tým ľahšie bude vám môcť dať vhodné a potrebné rady pre vašu dušu.

To vám hovorím preto, aby ste sa nedali oklamať diablove a nezamlčali z hanby nejaký hriech. Uistujem vás, milovaní chlapci, že sa mi trasie ruka pri písaní týchto riadkov, keď si pomyslím, ako veľa kresťanov ide do večného zatratenia len preto, že isté hriechy zamlčali alebo sa z nich pri spovedi úprimne nevyznali. Keby niektorý z vás pri skúmaní svojej minulosti spoznal, že úmyselne zamlčal daktorý hriech, alebo ak mal len vnútornú pochybnosť o platnosti niektorej spovede, tomu by som chcel do duše povedať: — Priateľu, prosím ťa pre lásku Ježiša Krista a pre jeho drahocennú krv, ktorú za teba vylial, aby spasil tvoju dušu, daj do poriadku svoje svedomie pri najbližšej sv. spovedi! Vyznaj sa úprimne zo všetkého, najmä z toho, čo by ťa trápilo, keby si bol na smrteľnej posteli! Ak sa nevieš jasne vyjadriť, len povedz spovedníkovi, že máš ešte niečo z minulosti, čo ťa trápi! Spovedníkovi to postačí. Urob, čo od teba v tejto veci žiada a potom môžeš byť istý, že si si dal všetko do poriadku!

Pristupujte častejšie k svätej spovedi, modlite sa za svojho spovedníka a spravujte sa podľa jeho rady! Ak si zvolíte spovedníka, ktorý vám najlepšie vyhovuje a chápe potreby vašej duše, pridržajte sa ho a nemeňte ho bez potreby! Ale dočiať si nenájdete stáleho spovedníka, ku ktorému by ste mali úplnú dôveru, dotiaľ vám bude chýbať duchovný priateľ. Odporúčajte sa do modlitieb

vášho spovedníka, ktorý sa každodenne modlí pri sv. omši za svojich kajúcnikov, aby im dal Pán Boh milosť dobre sa spovedať a v dobrom vytrvať. Ale aj vy sa modlite zaňho!

Celkom pokojne však môžete ísť k inému spovedníkovi, keď ste sa vy alebo váš spovedník presťahoval a bolo by vám ťažko k nemu prichádzať, ďalej keď je nemocný alebo keď má — zvlášť na veľké sviatky — mnoho kajúcnikov. Tak isto vám radím ísť k inému, keby ste mali niečo na svedomí, s čím by ste sa neodvážili sveriť svojmu stálemu spovedníkovi. Radšej zmeňte spovedníka, a to nie raz, ale tisíc ráz, ako by ste mali spáchať svätokrádež!

Keby sa však toto dielko dostalo aj do rúk tým, ktorých Prozreteľnosť Božia určila za spovedníkov mládeže, vtedy by som si úctivo dovolil pripomenúť im tieto veci, nespomínajúc, pravda, mnohé iné:

1. Prijímajte čo najláskavejšie všetkých kajúcnikov, ale najmä chlapcov! Pomáhajte im pri vyznávaní hriechov a odporúčajte, aby sa častejšie spovedávali! To je najistejší prostriedok, ako ich zachrániť od hriechu. Vynaložte všetko svoje úsilie, aby ste ich pohli k plneniu pokynov, ktoré im dávate, žeby sa takto predišlo opätovným úpadkom! Napomínajte ich láskavo a nikdy ich neokríkajte! Ak ich budete hrešiť, alebo na nich kričať, viac k vám neprídu, alebo, ak prídu, zamlčia to, za čo ste ich vyhrešili.

2. Keď ste si už získali ich dôveru, opatrne sa dozvedajte, aké boly ich predošlé spovede. Slávni autori morálky a asketiky, dlhoročná skúsenosť

a najmä istá oprávnená a dôveryhodná osoba sa shodujú v tom, že mnoho ráz prvé spovede chlapcov bývajú neúplné, ak nie neplatné, buď pre nedostatočné poučenie, buď pre dobrovoľné vynechanie hriechov. Vedzte chlapcov k tomu, aby sa naučili dobre si spytovať svedomie, najmä od 7.—12. roku. V týchto rokoch totiž deti už vedia o istých veciach, ktoré sú ťažkým hriechom, ale si to veľmi neberú k srdcu, alebo sa nevedia pri spovedi vyjadriť. I keď musí byť spovedník v takých prípadoch veľmi rozumný a obozretný, jednako nesmie zabudnúť spýtať sa niečo aj o veciach, ktoré sa týkajú sv. čistoty.

Mal by som ešte veľa vecí, ktoré by bolo treba o tomto predmete povedať, ale nebudem sa o tom rozpisovať, lebo nechcem sa hrať na učiteľa vo veciach, v ktorých som iba úbohým a poníženým žiačkom. Podal som tu týchto niekoľko myšlienok tým úmyslom, že azda môžu osožiť dušiam chlapcov, pre blaho ktorých mienim obetovať celý svoj život, dokiaľ mi ho Pán Boh dopraje.

A teraz sa vráťme k nášmu Miškovi.

MIŠKO MAGONE, VZOR PRAVEJ ZBOŽNOSTI.

Častým pristupovaním k sv. spovedi a k sv. prijímaniu ujala sa v Miškovi živá viera, príkladná starostlivosť a vzorné chovanie pri všetkých pobožnostiach. Cez prestávky sa podobal strečujúcu koňovi. V kostole mu potom takáto živosť zpočiatku nedala pokoja. Nevedel, ako a kam sa obrátiť a čo si tu počať. No čoskoro dosiahol takú sústredenosť v modlitbách, že mohol byť vzorom každému horlivému kresťanovi. Na sv. spoveď sa vždy riadne pripravoval. Pri spovednici rád ustúpil a dal prednosť iným. Sám sústredene a trpezlivo čakal, aby sa mohol dôkladne pripraviť. Niekedy ho bolo vidno kľačať nepohnuto a sobrane na holej dlážke štyri až päť hodín, ako čaká na vhodnú chvíľu, keď bude môcť pohodlne pristúpiť k sv. spovedi. Istý kamarát ho chcel v tomto nasledovať, ale už po hodinovom čakaní bezvládne padol na zem a viac sa už ani nepokúsil nasledovať svojho priateľa v takomto sebazapieraní. Mohlo by sa to zdať na jeho útlý vek neuveriteľným, keby to pisateľ týchto riadkov nebol videl na vlastné oči. Miško so záľubou načúval, keď sa rozprávalo, ako sa pripravoval na prijatie svätých sviatostí Dominik Savio a usiloval sa ho všemožne nasledovať.

Keď prišiel do nášho domu, pobyt v kostole bol mu nudný a skoro neznesiteľný. Po niekoľkých mesiacoch však pôsobila mu už každá, hoci aj dlhšia pobožnosť nesmierne potešenie.

— Čo znášame v kostole — hovorieval — znášame pre Pána Boha, a čo znášame pre Pána Boha, nikdy nie je nadarmo.

Istého dňa volal chlapcov hlas zvonca na pobožnosti. Spolužiak ho pobádal, aby dohrali partiu akejsi hry.

— Dobre — odpovedal Magone — môžem tu s tebou ešte zostať, ak mi zaplatíš toľko, koľko Pán Boh.

Na tieto slová spolužiak zamĺkol a šiel s ním do kostola, kam ich volala náboženská povinnosť.

Inokedy sa ho zasa ktorýsi spolužiak spýtal:

— Nenudíš sa, keď tak dlho trvajú bohoslužby?

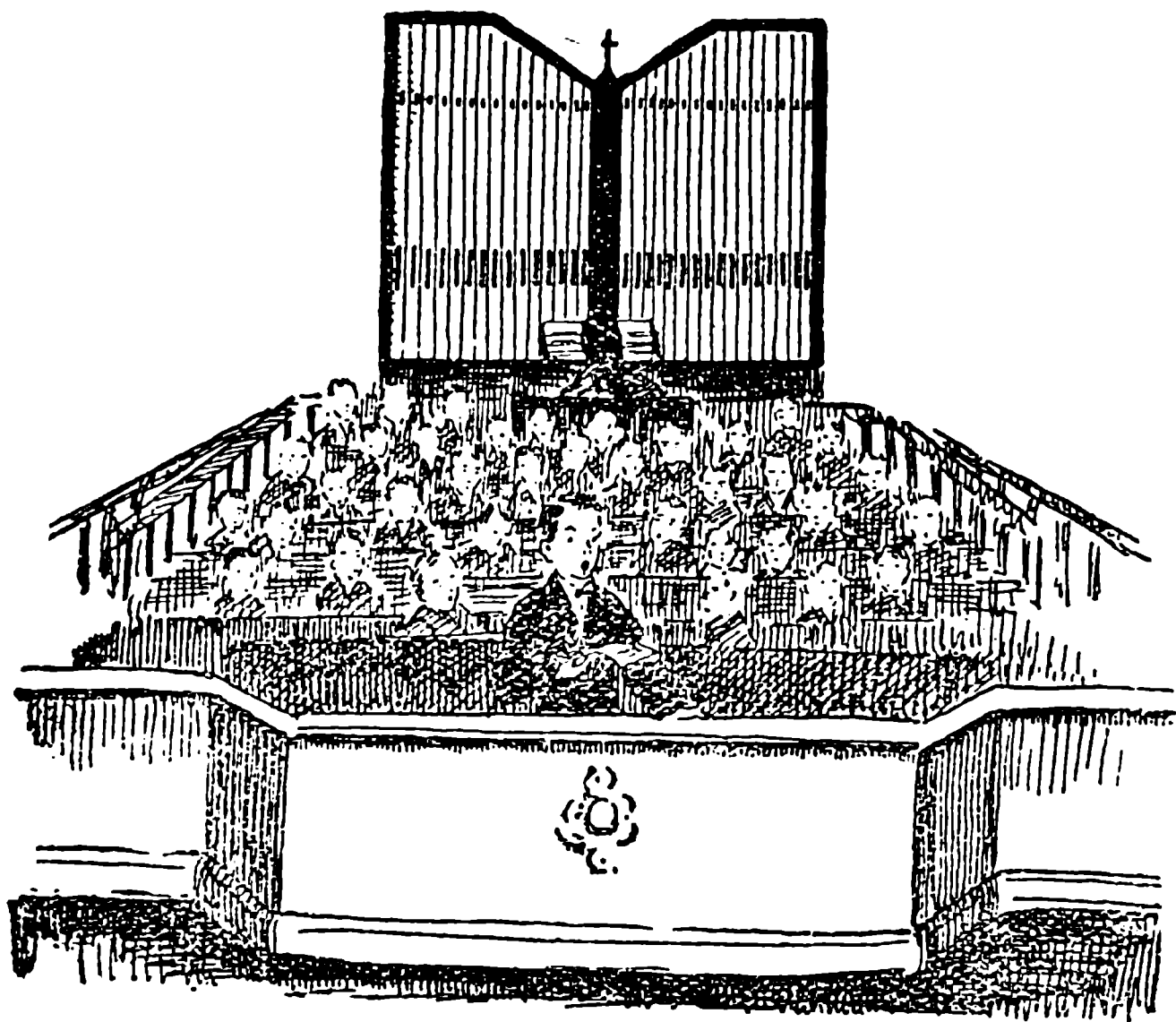
— Ó, chlapče, chlapče — odpovedal mu — ty si taký, aký som bol kedysi ja. Nechápeš, čo je užitočné. Nevieš, že kostol je dom boží? Čím dlhšie pobožne zotrávame v jeho dome tu na zemi, tým väčšiu nádej máme, že s ním budeme raz večne v jeho víťaznej cirkvi v nebi. Ak sa stálym užívaním nadobúda právo na časné veci, prečo by sme si tak nezískali právo na veci nebeské? Keď teda na zemi zotrávame v hmotnom dome Pánovom, získavame si tým právo, aby sme s ním raz mohli vstúpiť i do neba.

Pri zvyčajnom poďakovaní po sv. spovedi, po sv. prijímaní a po obradoch ostal ešte pred oltárom najsvätejšej Sviatosti Oltárnej alebo Preblahoslavennej Panny Márie, aby si odbavil svoje súkromné pobožnosti. Bol pri tom taký pozorný, pohrúžený a sobraný, že sa zdalo, ako by bol úplne neciteľný oproti vonkajšiemu svetu. Niekedy kamaráti do neho zavadili, keď vychádzali z kostola, potkli sa na jeho nohy alebo mu na ne stúpili. On

sa však nedal vyrušiť, a ako by sa nič nestalo, pokojne pokračoval v modlitbe alebo rozjímaní.

Veľmi si vážil všetky posvätné predmety. Medailónkom, krížikom a obrázkom preukazoval osobitnú úctu. Ak cez prestávku počul, že sa dáva sv. prijímanie, koná nejaká pobožnosť, alebo sa nábožne spieva či už v kostole alebo mimo kostola, hneď zanechal hru a neomeškal zúčastniť sa na tom speve alebo pobožnosti.

Veľmi rád spieval. A keďže mal jasný a veľmi príjemný hlas, cvičil sa aj v hudbe. Za krátky čas tak pokročil, že už mohol verejne vystupovať aj

Roku 1858 cez vianočný deviatnik spieval v istom turínskom kláštore. (Str. 28.)

pri slávnostných príležitostiach. Ale často uisťoval, ba i napísal, že by ani len ústa neotvoril, keby to nebolo na väčšiu česť a slávu božiu. — Bohužiaľ — hovorieval — môj jazyk kedysi nerobil to, čo mal robiť. Kiež by som mohol aspoň teraz napraviť svoju minulosť! — Na jednom lístku medzi jeho predsavzatiami je napísané: — Bože môj, radšej nech mi jazyk uschne medzi zubami, ako by som mal vysloviť čo len slovíčko, ktoré by sa ti nepáčilo!

Roku 1858 cez vianočný deviatnik spieval v istom turínskom kláštore. Raz večer vychvaľovali priatelia jeho krásny úspech, ktorý toho dňa dosiahol svojím spevom. Miško sa vzdialil celý zmätený a zarmútený. Keď sa ho potom spýtali na príčinu, s plačom odpovedal:

— Nadarmo som spieval, lebo som mal pri spievaní záľubu vo svojom hlase, a preto som stratil polovicu zásluh. A teraz vaša pochvala ma okúpila o druhú polovicu, takže mi napokon neostalo nič, iba únava.

PRESNÝ V PLNENÍ SVOJICH POVINNOSTÍ.

Jeho ohnivá povaha, bujná fantázia a citlivé srdce už od prírody ho viedly k živosti, na pohľad i k rozpustilosti. Vedel sa však ovládať a ak bolo treba, aj si rozkázať. Prestávky, ako sme už povedali, využil dokonalo. O niekoľko minút nebolo na celom dvore miesta, ktoré by nebol Magone udúpал svojimi nohami. Nebolo hry, v ktorej by nevynikal. Ale len čo zazvonilo do študovne, do školy, na odpočinok, do jedálne, do kostola, zanechal všetko a utekal po svojej povinnosti. Bolo to naozaj obdivuhodné. On, ktorý bol na rekreáciách dušou hry a všetkých vedel rozhýbať, prvý — ani čo by ho bol poháňal dajaký stroj — utekal ta, kam ho volala povinnosť.

Ako si plnil Miško Magone svoje študentské povinnosti, to nám najlepšie povie jeho gymnaziálny profesor, kňaz Ján Francesia.*) Nože, vidíme aspoň časť jeho posudku:

— S radosťou — píše Don Francesia — vydávam verejné svedectvo o ctnostiach svojho milovaného žiaka Miška Magoneho. Bol pod mojím vedením po celý školský rok 1857/1858 a nejaký čas roku 1858/1859. Nakoľko sa pamätám, v prvom roku neprihodilo sa nič zvláštného. Choval sa vždy dobre. Pre svoju chápacosť a usilovnosť urobil v jednom roku dve gymnaziálne triedy, a preto bol na konci roku pripustený do tretej. To po-

*) Čítaj: Francézia.

stačí, aby sme uznali, že jeho vlohy boli mimo-
riadne. Nepamätám sa, že by som ho bol musel
napomenúť pre dajakú neporiadnosť. Naopak, aj
pri svojej ohnivej povahe, v škole bol vždy naj-
pokojnejší, hoci cez prestávku skvelo uplatňoval
svoju živosť. Viem, že sa priatelil s najlepšimi
spolužiakmi a usiloval sa ich nasledovať v dobrom.
V druhom roku (1858—1859) našiel som okolo
seba pekný krúžok veselých chlapcov. Všetci si
jednomyseľne zaumienili, že nestratia ani minútky
času, ale využijú každú príležitosť na pokrok vo
vede. Na prvom mieste medzi nimi bol Miško. Na
moje veľké prekvapenie úplne sa zmenil tak te-
lesne, ako aj duševne. Na jeho tvári zračila sa
neobyčajná vážnosť, spojená s prísnyim výzorom.
Z toho sa dalo usudzovať, že jeho srdce sa pohrú-
žilo do vážnych myšlienok. Myslím, že táto von-
kajšia zmena pramenila v predsavzatí celkom sa
oddať zbožnosti. A v tejto veci mohol byť iným
vzorom. Zdá sa mi, ani čo by som ťa ešte dnes
videl, môj oplakávaný žiak, ako pozorne počúvaš
vysvetľovanie svojho učiteľa, ktorý je iba cha-
bým žiakom tvojich ctností. Miško Magone robil
na mňa ozajstný dojem, ako by bol so seba so-
bliekol starého Adama. Kto by ho bol pozoroval,
ako pozorne plní svoje povinnosti bez akejkolvek
roztržitosti, ktorá je tak prirodzená mládeži jeho
rokov, bol by na neho vzťahoval slová básnika
Danteho: Pod gaštanovými vlasmi šedivý rozum?

Spomínam si, ako som chcel raz vyskúšať jeho
pozornosť a chápacosť. Vyvolal som ho, aby pred-
nášal úryvok z akejsi latinskej básne, ktorú som
im bol krátko predtým nadiktoval.

— To sotva dokážem — odpovedal Miško skromne.

— Nože počujme to „sotva“ — povedal som, a on na obdiv všetkých predniesol úryvok úplne bez chyby. Jeho úspech odmenil som i so spolužiakmi dlhotrvajúcim potleskom. Od toho času Magoneho slová „to sotva dokážem“ staly sa v triede príslovečnými a vždy oznamovaly žiaka osobitnej pozornosti a vynikajúcich schopností.

Toľkoto jeho učiteľ.

Ale Magone bol vzorom aj v plnení ostatných povinností. Predstavený ústavu často zdôrazňoval, že každá chvíľa je poklad. Magone si potom pri každej príležitosti opakoval: Kto trätí čas, stráca poklad. Pod dojmom tejto myšlienky usiloval sa podľa svojich síl využiť každú chvíľu času. Pred sebou mám jeho týždňové známky z usilovnosti a chovania, ktoré dostával po celý čas, čo bol medzi nami. Prvé týždne bolo jeho chovanie priemerné, neskôr dobré, potom skoro veľmi dobré. Po troch mesiacoch mal už z chovania známku veľmi dobrú. A tak to bolo vo všetkom a po celý čas, čo prežil v tomto dome.

Na Veľkú noc 1858 si konal duchovné cvičenia tak vzorne, že to bolo na veľké povzbudenie jeho spolužiakov a sám mal z toho veľkú radosť a potechu. Vtedy sa splnila i jeho živá túžba: vykonať si generálnu sv. spoveď. Potom si napísal mnoho predsavzatí, podľa ktorých sa chcel nabudúce spravovať. Okrem iného chcel urobiť aj sľub, že nestratí ani chvíľku času, ale to mu predstavený nedovolil.

— Teda mi aspoň dovoľte — osmelil sa prosiť — aby som slúbil Pánu Bohu, že sa budem vždy veľmi dobre chovať.

— To môžeš prisľúbiť, ale nech to nie je sľub, ktorý by ťa viazal vo svedomí — odpovedal mu direktor.

Potom si zrobil sošitok a už vopred si doň zapisoval známky z chovania, ktoré chcel dostávať každý deň v týždni. Napísal: — S pomocou božou a Panny Márie chcem sa chovať:

V nedeľu: veľmi dobre.

V pondelok: veľmi dobre.

V utorok: veľmi dobre atď.

Každé ráno prvou jeho myšlienkou bolo pozrieť do sošitka. Cez deň si viac ráz prečítal a obnovil sľub, že sa chce chovať veľmi dobre. Ak sa dopustil podľa svojej mienky dajakého, čo i nepatrného poklesku, sám sa potrestal dobrovoľným pokáním, a to buď si skrátil prestávku, buď sa zriekol toho, čo mu najviac chutilo, alebo sa niečo pomodlil a podobne.

Tento sošitok našli po jeho smrti kamaráti a veľmi ich povzbudila svätá vynájdivosť ich spolužiaka v napredovaní na ceste ctností. Magone chcel všetko robiť čo najlepšie. Na daný znak hneď skončil hru, pretrhol rozhovor, a to často i slovo, ako by uťal, odložil pero uprostred riadku, ponáhľal sa ochotne ťa, kam ho volala povinnosť.

— Je síce pravda — hovorieval niekedy — že urobím dobre tú vec, na ktorej práve pracujem, keď ju dokončím, ale ja potom necítim uspokojenie z takejto práce. Naopak, srdce mi sovrie akási úzkosť. Väčšiu radosť mám z verného plnenia

svojich povinností, ako ich od nás s kroka na krok žiadajú predstavení alebo ako na ne upozorňuje hlas zvonca.

No presné plnenie povinností neprekážalo mu preukazovať povinnosť, ku ktorej nás pobáda zdvorilosť a láska. Rád sa ponúkol, že napíše list, ak to niekto potreboval. Čistieval iným šaty, pomáhal, nosil vodu, zametal, ustielal postele a obsluhoval pri stole. Pri hre hocikomu ochotne ustúpil, ak ho o to požiadal. Vyučoval iných náboženstvo, spev a vysvetlil im ťažkosti v učení. To boli veci, na ktoré sa vždy podujímal s veľkou záľubou, kedykoľvek sa len naskytla príležitosť.

JEHO ÚCTA K PANNE MÁRII.

Treba vedieť, že úcta k Panne Márii je oporou každého dobrého kresťana, a zvlášť mládeže. V mene Panny Márie hovorí totiž Duch Svätý: Kto je malý, nech príde ku mne! Túto dôležitú pravdu spoznal náš Miško zvláštnym spôsobom. Raz totižto dostal obrázok Matky Božej, pod ktorým bolo napísané: „Podťe, synovia, počúvajte ma, naučím vás bázni božej!“ Magone začal vážne premýšľať o tejto výzve. Potom napísal direktorovi list, v ktorom vravel, že Matka Božia k nemu prehovorila a vyzvala ho, aby bol zbožný a že sama ho bude vyučovať, ako treba milovať Pána Boha, ako sa ho báť, ako mu slúžiť.

Vytrvalo začal sbierať duchovné kvietky na česť tej, ktorú si ctil ako nebeskú Matku, Učiteľku a milostivú Pastierku. Toto boly jeho prvé krôčky k detinskej úcte mariánskej, v ktorej sa cvičil so vzrastajúcou horlivosťou. Každú nedeľu pristupoval k sv. prijímaniu za vyslobodenie tej duše z očistca, ktorá na zemi zvlášť uctievala Panu Máriu. Ku cti Panny Márie ochotne odpúšťal akúkoľvek urážku. Teplo, zima, rozličné nepríjemnosti, únava, smäd, pot a iné útrapy, pochádzajúce z počasia, i to boly preňho kvietky, ktoré s radosťou obetoval Pánu Bohu rukami Panny Márie.

Prv, ako sa dal v študovni a v škole do roboty, vytiahol z knižky obrázok Panny Márie, pod ktorým boly slová „Virgo, Parens, studiis semper

adesto meis! — Panna, Rodička, pomáhaj mi vždy pri štúdiách!”

Jej sa vždy odporúčal, keď začínal akúkoľvek školskú prácu.

— Ak narazím pri učení na nejakú ťažkosť — hovorieval — utiekam sa k svojej nebeskej Učiteľke a ona mi všetko objasní.

Raz sa Magoneho spolužiak veľmi tešil z jeho pekne vypracovanej úlohy a vyjadril mu svoje blahoželenie. Miško mu povedal:

— Neblahoželaj mne, ale Panne Márii, ktorá mi pomohla a vnukla mnohé veci, ktoré by som sám od seba nebol vedel.

Vždy chcel mať niečo pred sebou, čo by mu pripomínalo ochranu Panny Márie. Aj cez obyčajné zamestnania písaval, kam len mohol: „Sedes sapientiae, ora pro me! — Stolica múdrosti, oroduj za mňa!” Na všetky svoje knihy, písanky, na lavice a stoly, pri ktorých sedával, slovom, všade, kam prišiel, napísal perom alebo ceruzou: „Stolica múdrosti, oroduj za mňa!”

V máji roku 1888 si zaumienil, že si bude všemožne uctievať Pannu Máriu. V tomto mesiaci dokonalo umŕtvoval oči, jazyk a iné smysly. Chcel sa zrieknuť aspoň časti prestávky, postíť sa, stráviť niekoľko nočných hodín v modlitbe, ale tieto veci mu boli zakázané ako neprimerané jeho veku.

Na konci mesiaca prišiel k direktorovi ústavu a vravel mu:

— Ak mi dovoľíte, urobím na česť Panny Márie niečo zvláštneho. Viem, že sv. Alojz najviac preto sa ľúbil Panne Márii, lebo jej už za mladi zasvätil ctnosť svätej čistoty. Aj ja by som jej

rád priniesol taký dar; preto chcem urobiť sľub, že sa stanem kňazom a po celý život budem zachovávať čistotu.

Direktor mu odpovedal, že ešte nie je natoľko dospelý, aby zrobil sľub v takej dôležitej veci.

— A predsa ja cítim, že mám silnú vôľu úplne sa zasvätiť Panne Márii — prerušil Miško direktorovu námietku. — A keď sa jej zasvätim, istotne mi pomôže, aby som svoj sľub zachoval.

Direktor mu na to odpovedal:

— Vieš čo? Zrob takto: Miesto oprávdivého sľubu urob len jednoduché predsavzatie, že sa staneš kňazom, pravda, ak sa po skončení gymnaziálnych štúdií ukážu jasné znaky, že máš povolanie na tento stav. Namiesto sľubu čistoty jednoducho sľúb Pánu Bohu, že nabudúce vynaložíš všetko svoje úsilie, aby si sa nedopustil alebo nepovedal voľačo také, čo by sa protivilo tejto ctnosti. Každodenne vzývaj Pannu Máriu nejakou osobitnou modlitbou o pomoc, aby si tomuto predsavzatiu ostal verný.

Teraz sa už Magone uspokojil a s radostným srdcom sľúbil, že nakoľko len bude môcť, pousiluje sa pri každej príležitosti, aby svoje predsavzatie aj uskutočnil.

JEHO LÁSKA K SV. ČISTOTE A PRO- STRIEDKY NA ZACHOVANIE TEJTO CTNOSTI.

Okrem vyššie spomenutých odporúčaní dostal v tejto veci aj niekoľko pokynov, ktoré si veľmi cenil ako účinné prostriedky na ochranu sv. čistoty. Menoval ich strážcami a vojakmi tejto ctnosti. Zachovaly sa nám v jeho liste, ktorý poslal ako odpoveď svojmu kamarátovi na konci mája, mesiaca Panny Márie. Tento totiž písal Miškovi a prosil ho, aby mu poradil, čo má robiť, aby si zachoval kráľovnú ctnosť — čistotu.

A Miškov priateľ mi dovolil nahliadnuť do tohto listu. Preberám z neho doslovne tento výňatok:

— Najradšej by som hovoril s Tebou osobne, aby som Ti mohol dôkladne odpovedať. O niektorých veciach nie je totiž vhodné písať. Tu Ti predkladám iba najdôležitejšie rady, ktoré mi dal môj pán direktor, ako možno zachovať najdrahocenejšiu zo všetkých ctností. Raz mi podal lístok a povedal: — Toto si prečítaj a zachovávaj! — Otvoril som ho a prečítal. Bolo tam napísané toto:

„Päť vecí, ktoré odporúča sv. Filip Neri mládeži, ak si chce zachovať ctnosť čistoty: — Utekaj pred zlou spoločnosťou! Nekým vyberanými jedlami svoje telo! Chráň sa záhaľky! Často sa modli! Často prístupuj k sviatostiam, najmä k sv. spovedi!“

— Tieto stručné rady mi neskôr obšírnejšie vysvetlil. Napíšem Ti to tak, ako som to od neho počul. Povedal mi toto:

1. Oddaj sa s detinskou dôverou pod ochranu Panny Márie! Maj k nej dôveru a úfnosť! Veď nikdy nebolo na svete počuť, že by nebola vyslyšala toho, kto sa k nej s dôverou utiekal. Ona bude ochranou Tvojej duše proti úkladom diabla.

2. Ak spozoruješ, že Ťa diabol pokúša, hneď sa daj do nejakej roboty! Záhaľká a čistota nemôžu bývať spolu. Len vtedy, keď sa budeš chrániť záhaľky, premôžeš aj pokušenia proti tejto ctnosti.

3. Bozkávaj často medailónik alebo križik, prežehnávaj sa s hlbokou vierou znamením svätého križa, hovoriac: — Ježiš, Mária, Jozef, pomôžte mi spasť dušu! — Týchto troch mien sa diabol najviac bojí.

4. Ak nebezpečenstvo nepominie, vtedy sa obráť na Pannu Máriu s prosbou, ktorú nás učí sv. cirkev: Svätá Mária, Matka Božia, pros za mňa hriešneho!

5. Nikdy nemaznaj svoje telo a chráň svoje smysly, najmä oči! Okrem toho nečítaj nikdy zlé knihy! Keby Ti škodily aj knihy celkom lahostajné, nečítaj ich! Naopak, usilovne čítavaj dobré knihy a vyber si medzi nimi najmä také, čo rozprávajú o sláve Panny Márie a najsvätejšej Sviatosti!

6. Stráň sa zlých kamarátov a priateľ sa s dobrými, tiež s takými, ktorých predstavení pre ich dobré chovanie chvália! S takýmito sa rád stýkaj, rozprávaj, ihraj sa s nimi a nasleduj ich tak v

reči ako aj v plnení povinností, ale najmä v zbožnosti!

7. Spovedaj sa a prijímaj najsvätejšiu Sviatosť tak často, ako to Tvoj spovedník uzná za dobré! Ak Ti to zamestnanie dovoľuje, navštevuj často Pána Ježiša v najsvätejšej Sviatosti!

Týchto sedem rád nazýva Magone vo svojom liste žandarmi Panny Márie, ktorá ich určila za strážcov sv. čistoty. Ale aby mal so dňa na deň zvláštnu pohnútku k zbožnosti, zachovával každý deň v týždni jeden z vyššie spomenutých pokynov a pripojil k nemu ešte nejaký dobrý skutok na česť Panny Márie. S prvou radou spojoval rozjímanie o prvej radosti Panny Márie, ktorú požíva v nebi. To bolo na nedeľu. Druhá rada s druhou radosťou bola na pondelok atď. Nasledujúci týždeň zasa obdobne rozjímal o siedmich bolestiach Panny Márie.

Niektó, hádam, bude namietaf, že takéto cvičenie zbožnosti sú príliš ošúchané, jednoduché. Ale nezabúdajme, že ide o ctnosť, ktorej lešk môže zájsť a stratíť sa aj pri najmenšom vánku pokušenia. A tak každá maličkosť, ktorá nám ju pomáha zachovať, má nesmiernu cenu. Preto vrelo odporúčam také cvičenia, ktoré veriaceho kresťana, a zvlášť mládež neunavujú a neodstrašujú. Kto sa začne postíť, odriekať dlhé modlitby a konať iné prísne cvičenia, buď to všetko čoskoro zanechá, buď to potom robí nerád a nedbalo. Lepšie je pridržať sa ľahkých cvičení, ale konať ich sústavne. Taká bola aj cesta nášho Magoneho, ktorá ho priviedla na obdivuhodný stupeň dokonalosti.

UŠLACHTILÉ PREJAVY LÁSKY K BLIŽNÉMU.

S pevnou vierou, horľivosťou a úctou k Panne Márii spojoval Magone vynájdivú lásku k svojim druhom. Vedel, že je to najúčinnnejší prostriedok, ako rozmnožiť lásku k Bohu. Podľa tejto zásady zručne sa správal aj pri nepatrnejších príležitostiach. Na prestávke sa zúčastnil s takým zápalom, že takmer zabudol na svoje okolie. Ale keď spozoroval, že sa niektorý kamarát nemôže dočkať hry, hneď mu ponúkol svoje miesto a hral sa ináč. Často som ho vídal, ako zanechal guľky alebo gule na hádzanie a prepustil miesto inému. Inokedy zasa soskočil s bariel a pustil na ne priateľa. Potom pozoroval jeho zábavu a poučoval ho, ako má chodiť, aby hra bola zábavnejšia a súčasne i bezpečnejšia.

Keď videl niektorého spolužiaka smutného, priblížil sa k nemu, chytil ho za ruku, láskavo k nemu prehovoril a hneď ho rozveselil, vyrozprávajúc mu celý rad žartovných príhod. Ak sa dozvedel príčinu zármutku, usiloval sa dotyčného potešiť dobrou radou, alebo sa mu ponúkol za sprostredkovateľa medzi predstaveným alebo niekým iným, kto by mu mohol pomôcť. Keď len mohol, rád vysvetlil ťažkosti, priskočil na pomoc v hocijakej veci, priniesol vody alebo dal do poriadku posteľ. Vždy to robil s veľkou radosťou. Istý spolužiak trpel v zime na omrznutie rúk. Nemohol sa hrať, ba ani vykonávať svoje povinnosti, ako by si bol želal. Miško mu ochotne zanačoval témy v škole zadaných úloh a ich vy-

pracovanie opísal mu aj do sošita, ktorý bolo treba odovzdať učiteľovi. Pomáhal mu pri obliekaní, ustlal mu posteľ, ba nakoniec mu daroval aj svoje rukavice, aby ľahšie uchránil ruky pred zimou. Mohol ešte viac urobiť chlapec v jeho rokoch? Vo svojej ohnivej povahe dal sa niekedy strhnúť mimovoľným výbuchom hnevu. Vtedy stačilo slovo: — Magone, čo to robíš?! Tak sa pomstí kresťan? — To postačilo, aby sa upokojil a uponížil. Ba obyčajne tak skrotol, že hneď prosil svojho chvíľkového soka o odpustenie, aby sa nad ním nepohoršoval pre túto prchkosť.

Ale pre takéto výbuchy hnevu zaslúžil si časté napomenutie iba v prvých mesiacoch svojho pobytu v ústave. Svojím opravdivým úsilím za krátko dosiahol, že sa vedel nielen opanovať, ale i svojich spolužiakov smierovať. Len čo vznikol nejaký spor, náš Miško, hoci bol malej postavy, vrhol sa medzi rozpajedených druhov a usiloval sa ich utíšiť slovami, ba aj násilnými zásahmi. Hovorieval: — Sme predsa rozumné tvory, preto v nás musí vládnuť rozum, a nie telesná sila. Inokedy k tomu dodal: — Keby Pán Boh každú našu urážku hneď trestal, to by už mnohí z nás neboli nažive. Keď teda všemohúci Pán Boh je milosrdný a odpúšťa tým, čo ho svojimi hriechami urážajú, prečo by sme my, úbohí červíci, nemali poslúchnuť svoj rozum a osobnú urážku nezniesli bez prenáhlenej pomsty? Iným zasa povedal: — Všetci sme dietkami božími, teda sme si navzájom bratmi. Kto sa pomstí, prestáva byť dieťaťom božím a pre svoj hnev stáva sa bratom satanovým.

Veľmi horlivo učil mladších katechizmus a ošetroval nemocných. Naliehal, aby aj celé noci mohol bedliť pri tých, čo potrebovali jeho pomoc. Takto si nadobudol pri ošetrovaní zručnosť. Raz mu povedal priateľ, ktorému často preukazoval službu lásky:

— Miško, čo by som mal robiť, aby som sa ti odplatil za všetky námahy, ktoré si pre mňa podstúpil?

— Nič iné — odpovedal mu, — len aspoň raz obetuj svoje bolesti Pánu Bohu na odpokutovanie za moje hriechy.

Iný chovanec, veľmi samopašný, robil predstaveným veľa starostí. Sverili ho Miškovi do osobitnej opatery, aby sa ho pokúsil priviesť na správnu cestu. Miško sa dal do roboty. Najprv sa usiloval s ním spriateliť. Cez prestávky sa k nemu pridružoval, s času na čas mu niečo daroval a písal na lístky dobré rady. Tak sa mu podarilo nadviazať s ním dôverné styky a shovárať sa s ním bez toho, že by sa pred ním čo len slovíčkom zmieňoval o náboženstve.

Pred sviatkom sv. Michala využil Magone vhodnú príležitosť a nadhodil svojmu kamarátovi:

— O tri dni máme sviatok sv. Michala. Mohol by si mi niečo pekného darovať?

— To sa rozumie, ale mrzí ma, že si to povedal, chcel som ťa prekvapiť.

— Pripomenul som ti to len preto, lebo rád by som mal niečo podľa svojej chuti.

— Dobre, teda povedz, čo by si chcel. Pousilujem sa, aby som ti podľa možnosti urobil radosť.

— Si ochotný?

— Pravdaže.

— A urobil by si to aj vtedy, keby ťa to stálo nejakú ťažšiu obeť?

— Hej. Sľubujem, že to vykonám aj v takom prípade.

— Nuž, želal by som si, aby si mi k sviatku sv. Michala priniesol ako dar dobrú sv. spoveď, a ak budeš pripravený, aj dobré sv. prijímanie.

Miškov kamarát neodvážil sa zrušiť daný sľub a odporovať priateľovmu návrhu. Poddal sa a ostávajúce tri dni vážne a s neobyčajnou zbožnosťou chystal sa na sv. spoveď. Magone si dal na tom veľmi záležať, aby svojho priateľa dobre pripravil na takú významnú duševnú chvíľu. Potom na veľké uspokojenie predstavených a dobrý príklad ostatných v ushovorený deň pristúpili obidvaja k sv. sviatostiam.

Tento deň strávil Magone so svojím kamarátom vo svätej veselosti. Večer mu povedal:

— Dnes sme prežili krásny sviatok. Som spokojný. Urobil si mi veľkú radosť. Ale povedz mi: Si aj ty spokojný s dnešným sviatkom?

— Hej. I ja som úplne spokojný — odpovedal priateľ. — Ďakujem ti, že si ma k tomu pobádal. Ak máš ešte dajakú dobrú radu, vďačne ju prijmem.

— Hej, mám pre teba ešte jednu radu. Dosiaľ sme oslávili dnešný sviatok len napoly. Ja by som chcel od teba aj druhú polovicu daru. Priateľu, od istého času nie je tvoje chovanie také, aké by malo byť. Svojím životom sa nepáčiš predstaveným, zarmucuješ svojich rodičov a klameš se-

ba samého. Okrádaš sa o pokoj srdca a potom... nesmieš zabúdať, že raz budeš skladať Bohu počet zo strateného času. Odteraz sa vyhýbaj záhaľke! Buď veselý a dobrej mysle, ako sa ti páči! Len nesmieš preto zanedbávať svoju povinnosť.

Kamaráta, ktorého už odpoly získal, mal čoskoro celého. Stal sa verným priateľom Magoneho, ba vzal si ho za vzor vo svedomitom plnení povinností, takže teraz je svojou usilovnosťou a dobrým chovaním pravou potechou predstavenných.

Usiloval som sa čo najpresnejšie zachytiť túto príhodu jednak preto, aby tým vynikla Miškova veľká láska, a potom aj preto, lebo som ju chcel zachovať v celom rozsahu, ako ju porozprával spomenutý Miškov priateľ, o ktorom tu bola reč.

MIŠKOV DŮVTIP A RÁZOVITÉ ČINY.

Dosiaľ sme rozprávali o veciach jednoduchých a ľahkých, ktoré môže každý bez ťažkostí nasledovať. Teraz však uvediem niekoľko vtipných príhod a bystrých postrehov, ktoré nám prichodí nie natoľko nasledovať, ako skorej obdivovať pre ich rozmarnosť a roztomilosť. I z tohto možno poznať dobrotu Miškovho srdca a odvahy jeho náboženského presvedčenia. Nože viditeľne z mnohých aspoň niektoré, ktorých som bol sám svedkom!

Istého dňa sa shováral s kamarátmi. Naraz len ktorýsi začal tak rozprávať, ako sa na kresťana a dobre vychovaného mladíka nesluší. Keď Magone začul niekoľko takých slov, dal si do úst dva prsty a tak silno zahvízdal, že sa to zavrávalo až kdesi do mozgu.

— Čo to robíš? Zbláznil si sa? — pýtal sa ho jeden z neslušníkov.

Magone neodpovedal, ale zahvízdal ešte silnejšie.

— To je slušnosť? To je vychovanosť? — rozkrikoval sa iný.

Magone na to odpovedal: — Keď si počínate vy ako blázni a rozprávate neslušné reči, prečo by som sa aj ja nemohol blázniť, aby som vám v tom prekážal? Keď vy nedbáte na pravidlá slušnosti a rozprávate reči, ktoré sa na kresťana neslušia, prečo by som si nemohol dovoliť i ja aspoň to, aby som vám v tom prekážal?

— Tieto slová — vravel neskôr jeden z tých chlapcov — boli pre nás poriadnou lekciou. Pozreli sme jeden na druhého a nikto sa viac neodvážil v tých šomravých rečiach pokračovať.

Dal si do úst dva prsty a tak silno zahvízdal, že sa to zavíťavalo až kdesi do mozgu. (Str. 45.)

Odvtedy sme si už dávali pred Magonem pozor na každé slovo, lebo sme sa báli, že nám svojím strašným zahvízdnutím popletie rozum.

Raz sprevádzal cez Turín svojho predstaveného. Keď prišli na Hradské námestie (Piazza

castello*), počul akéhosi uličníka zahrešiť Boha. Miška pochytil taký hnev, že bol ako by bez seba. Neuvažoval viac, kde je a aké nebezpečenstvo mu hrozí, ale na dva skoky bol pri bohorúhačo-

Lietaly kopance buchnáty a facky. (Str. 48.)

vi, vylepil mu pár hlučných faciek a zvolal: Tak sa vyslovuje meno Božie? — Ale uličník bol silnejší. Nedbal na mravné ponaučenie. Podráždený smiechom kamarátov, verejnou urážkou a krvou,

*) Čítaj: Piacca castello.

ktorá sa mu rinula z nosa, vrhol sa na Magoneho. Lietaly kopance, bucháty a facky, takže sokovia sotva vládali dýchať. Na šťastie priskočil k nim predstavený, aby ich rozbránil. No dalo mu to roboty, kým bijúcich sa od seba odtrhol a vyjednal pre obe strany uspokojivý mier. Keď sa Miško spamätal, uznal, že spôsob, akým chcel toho nezbedníka napraviť, nebol rozumný. Lutoval, že sa tak prenáhlil a sľúbil, že nabudúce bude rozvážnejší a pousiluje sa zapôsobiť predovšetkým priateľským slovom.

Inokedy zas sa rozprávali chovanci o večnom trvaní pekelných múk. Ktorýsi žartovne podotkol:

— Dúfam, že sa tam nedostaneme. A keby to muselo byť, nuž, aká pomoc, musíme mať strpenie...

Magone sa tváril, ako by to nepočul. Ale hneď potom odbehol po zápalky. Len čo ich našiel, vrátil sa k hŕbe chlapcov, zapálil jednu a podložil ju zručne spomenutému druhovi pod ruku, ktorú práve držal za sebou. Mladík, pocítiac oheň, mykol sa a skríkol:

— Čo robíš? Zbláznil si sa?

— Ale, nie — odpovedal Magone — len som chcel vyskúšať tvoju hrdinskú trpezlivosť. Pred chvíľou si totiž vravel, že by si po celú večnosť trpezlivo znášal aj pekelné muky. Nuž teraz nechápem, prečo nevieš zniesť plamienok zápalky, ktorý trvá iba chvíľočku?!

Všetci sa rozosmiali, len spomenutý mladík hlasito povedal:

— Teda v pekle je, naozaj, zle.

Raz ráno usilovali sa ho kamaráti nahovoriť, aby šiel s nimi inde na sv. spoveď, k neznámemu spovedníkovi. A vytasili sa hneď s tisícerymi dôvodmi.

— Nie, nepôjdem nikam bez dovoľenia predstavených. Konečne ja nie som nijaký zbojník.

Zapálil jednu zápalku a podložil ju zručne spomenutému druhovi pod ruku. (Str. 48.)

Len zbojníci sa ustavične boja, že ich žandári spoznajú a zlapajú. Preto vyhľadávajú miesta a ľudí, ktorí ich nepoznajú. Ja mám svojho spoved-

níka a jemu sa bez strachu vyspovedám z malých i veľkých hriechov. Ak všemožne chcete ísť k inému spovedníkovi, to je znakom, že svojho spovedníka nemilujete alebo máte na svedomí ťažké hriechy. Nech je akokoľvek, zle robíte, ak vychádzate z domu bez dovolenia predstavených. Ak máte nejakú príčinu zmeniť spovedníka, nuž vyberte si niektorého z tých, čo každú sobotu a sviatok prichádzajú spovedať chlapcov do Oratória. Ja by som to, veru, tak nerobil.

Po celý čas svojho pobytu v ústave iba raz išiel Magone na prázdniny. Potom ani na moje naliehanie nechcel ísť, hoci ho doma čakala matka a ostatní príbuzní, ktorých vrelo miloval. Keď sa ho niekto pýtal na príčinu, vždy sa usmievavo vyhovoril. Konečne raz odhalil toto tajomstvo svojmu dôvernému priateľovi:

— Len raz som šiel na niekoľko dní domov. No ak ma nabudúce neprinútiť, nikdy viac nepôjdem.

— Prečo? — pýtal sa ho priateľ.

— Pretože sú tam staré nebezpečenstvá, známe miesta, hry, kamaráti, ktorí ma svádzajú, aby som žil ako kedysi. A ja sa k takému životu už nikdy nechcem vrátiť.

— Správne, ale na prázdniny treba ísť s dobrou vôľou a pevným predsavzatím zachovávať všetko, ča nám predstavení pred odchodom odporúčali.

— Dobrá vôľa je ako hmla, ktorá sa tým ľahšie rozplynie, čím dlhšie žijem mimo ústavu. Rady postačia na niekoľko dní a potom sa už priatelia postarajú, aby som na ne zabudol.

— Teda podľa tvojej mienky by nikto nemal ísť domov na prázdniny, na návštevu k svojim príbuzným?

— Podľa mojej mienky na prázdniny nech ide iba ten, kto sa cíti dosť silným v premáhaní nebezpečenstva. Ja sa necítim. Keby si však títo priatelia mohli nahliadnuť do svojho vnútra, som presvedčený, že mnohí by videli, ako odchádzajú domov na prázdniny s anjelskými krídlami a vracajú sa s diabolskými rožkami.

Za Magonem prichádzal s času na čas jeho starý známy, ktorého chcel Miško priviesť na cestu ctnosti. Ale ten sa mu raz vyhovárал, že však on pozná toho i toho, ktorý sa už dávno o náboženstvo nestará, a predsa je zdravý, tlstý a má sa výborne. Na tie slová Magone chytil priateľa a povedal mu:

— Vidiš tohto somára? Aj ten je zdravý, tlstý a nikdy sa nespovedal; ba myslím, že ani do kostola nechodieval. Teda ty chceš byť taký, ako to nerozumné zviera, ktoré nemá ani rozum ani nesmrteľnú dušu? Musí stále svojmu pánovi iba otročiť, a keď raz skončí svoj život, jeho zdochlinou pohnoja pole. — Priateľ sa zahanbil a už sa nikdy neodvážil oháňať sa takými nízkymi námietkami proti náboženstvu.

Ostatné podobné prípady už ani nespomínam. Čo som tu uviedol, postačí, aby sme spoznali dobrotu Miškovho srdca a veľký odpor k zlému, ktorý ho strhoval k prejavom horlivosti, keď išlo o prekazenie hriechu.

PRÁZDNINY V CASTELNUOVE*) A CTNOSTI, KTORÝMI SA TU MIŠKO VYZNAČOVAL.

Keďže Miško nechcel ani len počuť o prázdninách v rodičovskom dome, poslal som ho do Murialda, dedinky neďaleko Castelnueva, aby sa zotavil a odpočinul si po namáhavých štúdiách, ktorým sa venoval cez školský rok. Posielali sme ta po skupinách tých, čo už nemali rodičov alebo nemohli ísť inde na jesenné prázdniny. Pretože sa dobre choval, chcel som ho odmeniť. Vzal som ho so sebou trocha skorej na výlet s niekoľkými chlapcami. Na ceste som sa mohol s ním dôkladne poshovárať, a tak zblízka spoznať jeho zbožnú dušičku. Bol som milo prekvapený vysokým stupňom jeho ctnosti. Taký pokrok som totiž pri ňom neočakával. Nateraz však vynechávam tie krásne, povzbudzujúce odpovede, ktorými ma prekvapoval a obmedzím sa pri tejto príležitosti len na niekoľko príhod, ktoré svedčia o jeho ctnostiach, najmä o povďačnosti.

Na ceste nás zachytil dážď, takže sme prišli do Chieri**) úplne premoknutí. Zamierili sme priamo k rytierovi Markovi Gonellimu, ktorý vždy láskavo pohostí našich chlapcov, kedykoľvek ideme do Castelnueva alebo späť. Pán rytier sa nám najprv postaral o šaty a potom uspokojil aj naše vyhladované žalúdky.

*) Čítaj: Kastelnouve.

**) Čítaj: Kieri.

Keď sme si už odpočinuli, vydali sme sa na ďalšiu cestu. Ale čoskoro som spozoroval, že Magone zostáva pozadu za skupinou. Istý chovanec sa domnieval, že je unavený, a preto za nami nestačí. Počkal ho a zistil, že jeho pery čosi šepcú.

— Si unavený, Miško, pravda? Tvoje nohy asi nie sú zvyknuté na takú dlhú cestu.

— Ja unavený? Ani trocha. Aj do Milána by som ešte prišiel.

— A čo si si to pred chvíľou šepkal?

— Modlil som sa ruženec za toho pána, čo nás tak milo prijal. Nemôžem sa mu ináč odvďačiť, a preto som prosil Pána Boha a Preblahoslavenú Pannu Máriu, aby štedro požehnávali jeho dom a stonásobne ho odmenili za to, čo nám dal.

A taký vďačný bol aj za každú najmenšiu službičku. No najvďačnejší bol dobrodincom. Keby som sa nebál, že budem čitateľov nudiť, uviedol by som tu celú hrbu listov a lístkov, ktoré mi poslal na dôkaz svojej povďačnosti za to, že som ho prijal do ústavu. Pripomínam, že pravidelne každé ráno navštevoval sviatostného Spasiteľa a modlil sa tri Otčenáše, Zdravasy a Sláva za tých, čo mu nejakým spôsobom preukázali dobrodenie.

Často mi srdečne stisol ruku a so slzami v očiach vravel: — Neviem, ako vám mám vyjadriť svoju povďačnosť za veľkú lásku, ktorú ste mi prejavili tým, že ste ma prijali do tohto ústavu. Pousilujem sa vám to odplatiť dobrým chovaním a každodenne budem prosiť Pána Boha, aby žehnal vás a vaše námahy.

Veľmi rád rozprával o svojich učiteľoch a o tých, čo sa zaslúžili o jeho prijatie do ústavu, ale-

bo mu nejako ináč pomáhali. Vždy sa o nich zmieňoval úctivo, a nikdy sa nehanbil pripomenúť svoj chudobný pôvod, aby tým viac vynikol jeho záväzok k povďačnosti.

Viac ráz povedal: — Ľutujem, že nemôžem preukázať svoju povďačnosť tak, ako by som si želal. Dokiaľ len budem žiť, vďačne budem pamätať na dobrodenia, ktorých sa mi dostalo, a vždy sa budem modliť za svojich dobrodinco, aby sa im Boh za všetky dobrodenia štedro odplatil.

Tieto city povďačnosti vyjadril aj vtedy, keď pán prepošť z Castelnova povolal našich chlapcov na obed. V ten večer mi Magone povedal:

— Keby ste s tým súhlasili, obetoval by som zajtra sv. prijímanie za toho dobrého pána prepošťa, ktorý nám pripravil taký príjemný a veselý deň.

Jeho predsavzatie som nielen schválil, ale odporúčal aj iným, aby sa podobne odvdáčili pánu prepošťovi. Takto sa poďakúvať našim dobrodincom pri podobných príležitostiach je totiž u nás obyčajou.

Tak isto aj iná udalosť z Murialda nasviedča o jeho ctnostnom živote a zasluhuje zmienku.

Raz sa vybrali naši chlapci na vychádzku do blízkeho lesa. Jedni tam hľadali huby, druhí gaštany a orechy, niektorí zasa shrabovali lístie atď. Takáto vychádzka bola pre nich najpríjemnejšou kratochvíľou. No kým sa všetci zabávali, Magone sa zaraz vzdialil a potajomky sa pobral domov. Ale ktosi to spozoroval. Domnievajúc sa teda, že mu je zle, prestrašený utekal za ním. Miško myslel, že si ho nikto nevšimol, a preto zamieril pria-

mo domov. Neobzeral sa, s nikým sa nedal do reči, ale vŕšiel hneď do kostola, kde pred hlavným oltárom pokľakol a zbožne sa modlil. Tam ho našiel priateľ, ktorý ho stopoval.

A tu v kúte na výklenku zbadám nášho Miška, ako hľadá na mesiac a usedavo plače. (Str. 56.)

Keď sa ho potom pýtal, prečo tak nečakane odišiel od svojich druhov a ponáhlal sa sem na návštevu Sviatosti Oltárnej, odpovedal celkom otvorene:

— Veľmi som sa obával, že urazím Pána Boha, a preto som sa ponáhľal k sviatostnému Spasiteľovi s prosbou o pomoc a silu, aby som vytrval v jeho svätej milosti.

V tie dni prihodil sa aj iný zaujímavý prípad. Raz večer, keď už všetci chlapci odišli na odpočinok, začul som kohosi plakať. Tichúčko som sa priblížil k oknu a tu v kúte na výklenku zbadám nášho Miška, ako hľadá na mesiac a usedavo plače.

— Čo ti je, Magone? — spýtal som sa ho. — Je ti azda zle?

Miško sa nazdával, že je tu iba sám, že ho nikto nevidí. Na moju otázku prišiel do pomykova, a preto nevedel, čo má odpovedať. Ale keď som sa ho znova pýtal, odvetil mi takto:

— Plačem pri pohľade na mesiac, ktorý už od vekov presne vychádza, aby osvetľoval temno noci a nikdy sa nesprotivil rozkazom svojho Tvorca. Lež ja, mladý a rozumom obdarený, toľko ráz som ho neposlúchol, tisíc ráz všelijako urazil, hoci som mu mal byť najvernejší. — Keď to dopovedal, znova sa dal do plaču. Upokojil som ho niekoľkými slovami a potom zasa odišiel spať.

Istotne je to obdivuhodný postreh a vznešený úsudok sotva štrnásťročného chlapca. A jednako je to číra pravda. Mohol by som uviesť ešte mnoho prípadov, z ktorých nám prichodí súdiť, že jeho duch bol v takýchto úvahách nepomerne zrelý. Ale najbystrejší bol náš Miško v tom, že v každej veci videl ruku božiu a z toho vyplývajúcu povinnosť, ktorá zaväzuje všetko stvorenie k poslušnosti voči Bohu.

MIŠKOVA PRÍPRAVA NA SMRŤ.

Po návrate z Castelnueva žil Magone ešte asi tri mesiace. Na svoj vek bol postavy dosť malej, ale ináč zdravý a silný. Vlohy mal také bystré, že mohol dosiahnuť pekný úspech v každom povolání. Veľmi rád sa učil, a preto dosiahol v štúdiách chvályhodné úspechy. Čo sa týka zbožnosti, v tej dosiahol vzhľadom na svoj vek taký vysoký stupeň dokonalosti, že neviem, čoho sa mal ešte chrániť alebo čo si osvojiť, aby mohol byť vzorom ctnostného mladíka. Bol veľmi živý, ale pritom prívetivý, dobrý a zbožný. Vedel si veľmi vážiť i najmenšie náboženské úkony a plnil ich veselo, nenútene a bez úzkosti. Pre jeho zbožnosť, usilovnosť a prívetivosť všetci si ho ctili, vážili a milovali. Pre zručnosť a ušľachtilé spôsoby bol na rekreáciách dušou hier.

My sme si, pravda, želali, aby tento vzor kresťanského života ostal nažive až do vrcholnej staroby buď už v stave kňazskom, ku ktorému prejavoval náklonnosť, buď vo svetskom povolaní, aby konal cenné služby tak vlasti, ako aj cirkvi. Ale Pán Boh rozhodol ináč. Chcel túto kvetinku presadiť zo záhrady cirkvi bojujúcej do záhrady cirkvi víťaznej v nebi.

Magone, hoci ani netušil, že sa jeho smrť tak rýchlo približuje, pripravoval sa na ňu životom čo možno najdokonalejším. Mimoriadne horlivo si vykonal deväťdňovú pobožnosť k Nepošvrnenému Počatiu Panny Márie. Ako doklad zachova-

ly sa nám aj jeho zápisky, kde má zaznačené praktické predsavzatia na jednotlivé dni:

— Ja, Michal Magone, chcem si dobre vykonať túto deväťdňovú pobožnosť. Preto sľubujem, že

1. odtrhnem svoje srdce od všetkého pozemského, aby som ho mohol úplne venovať Panne Márii,

2. vykonám generálnu sv. spoveď, aby som mal v hodinu smrti pokojné svedomie,

3. na znak pokánia za svoje hriechy zrieknem sa každý deň raňajok alebo sa pomodlím sedem radostí Panny Márie, aby som si tak zaslúžil jej pomoc v poslednej hodinke svojho smrteľného zápasu,

4. so súhlasom spovedníka pôjdem každodenne k sv. prijímaniu,

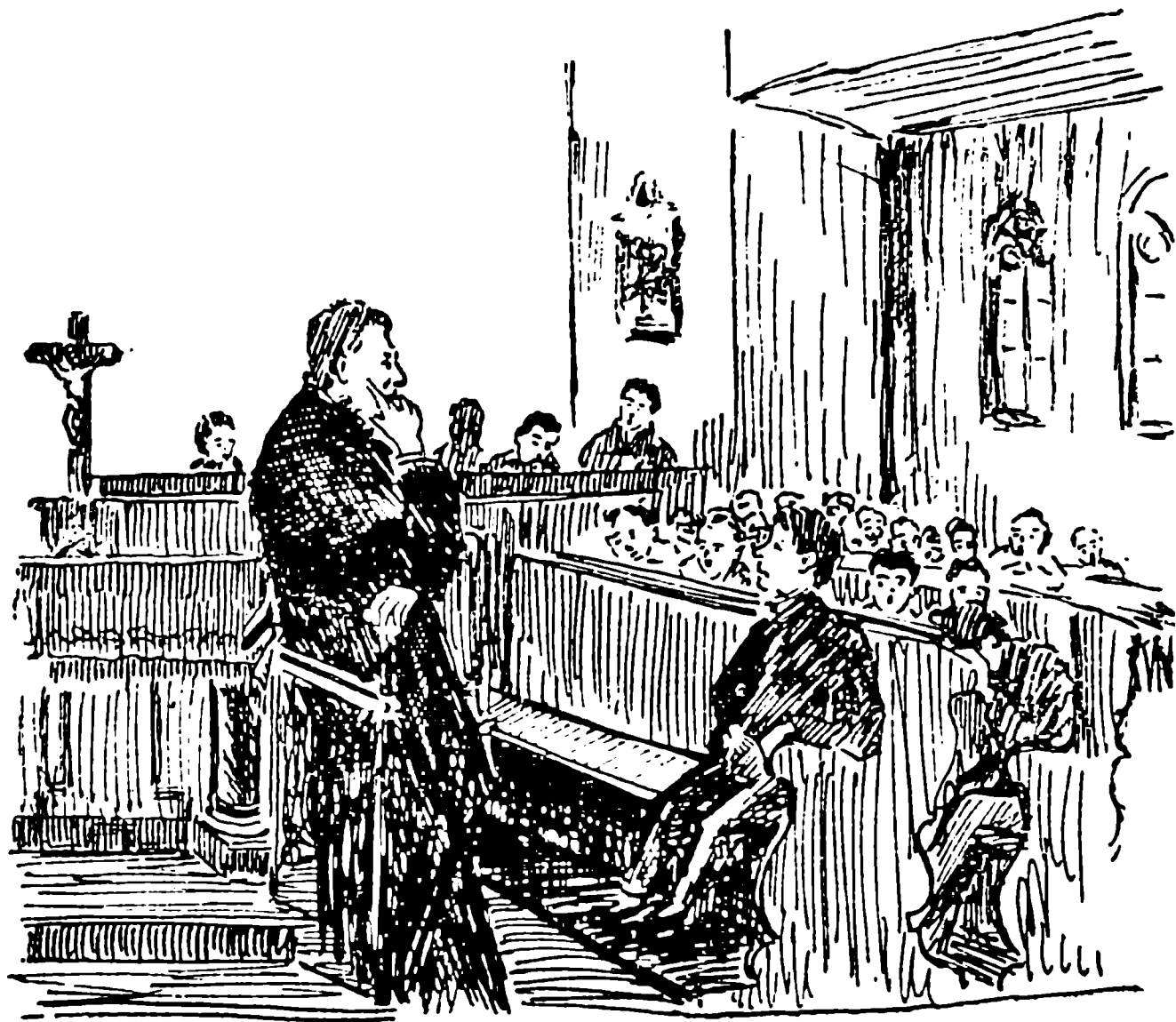
5. každý deň budem rozprávať svojim kamarátom niejakú príhodu na počesť Panny Márie,

6. tento lístok položím pred obraz Panny Márie. Nech je to prejav mojej vôle, že sa Matke Božej úplne obetujem a nabudúce chcem patriť len jej až do poslednej chvíle svojho života.

Tieto predsavzatia mu predstavený schválil okrem druhého a tretieho bodu. Generálnu sv. spoveď si totiž len nedávno predtým vykonal. A namiesto toho, aby sa zriekol raňajok, určil mu pomodliť sa denne žalm „Z hĺbokostí volal som k tebe, Pane..." za duše v očistci.

Zrejme, že Miškovo chovanie za tejto deväťdňovej pobožnosti vzbudilo všeobecný úžas. Býval neobyčajne veselý. Neúnavne rozprával mravoučné a povzbudzujúce príhody alebo sám

k tomu iných pobádal. Shromažďoval okolo seba čo najviac kamarátov a vodieval ich pred svätostánok alebo pred sochu Panny Márie. V čase tejto deväťdňovej pobožnosti zriekol sa ovocia a maškrt. Niektorým trocha ľahostajným kamarátom rozdával sväté obrázky, medailónky, krížiky, knižky a iné predmety, ktoré dostal do daru. Robil to preto, aby ich akosi odmenil za dobré chovanie pri deväťdňovej pobožnosti, alebo aby ich povzbudil zúčastňovať sa na pobožnostiach, na ktoré ich volal.

Kto vie — dodal — či to nebude pre niektorého z nás azda posledný rok života? (Str. 60.)

S takou istou vrúcnosťou a sobranosťou prežil aj vianočnú novenu a Vianoce. Na začiatku noveny vravel: — Vynaložím všetko úsilie, aby som si dobre vykonal túto deväťdňovú pobožnosť a dúfam, že Pán Boh mi dá milosť, aby sa Ježiško zrodil hojnosťou svojich milostí aj v mojom srdci.

Posledný večer v roku odporúčal direktor ústavu všetkým chovancom, aby sa poďakovali Pánu Bohu za dobrodenia, ktoré minulého roku obsiahli. Potom všetkých povzbudil, aby si sväto zaumienili, že nastávajúci rok stravia v milosti božej. — Kto vie — dodal — či to nebude pre niektorého z nás azda posledný rok života. — Pri týchto slovách položil ruku na hlavu chlapca, ktorý mu bol najbližšie. A to bol Magone.

— Rozumiem — povedal s úžasom — teda ja si mám prichystať balík do večnosti. Dobré, som pripravený.

Tieto slová vzbudily smiech, ale neskôr si na ne chlapci neraz spomínali. Sám Miško ich častejšie opakoval. Ale táto myšlienka ani najmenej nezmenila jeho veselosť a jarosť. Všetky svoje povinnosti odbavoval veľmi vzorne, ako aj doteraz.

Keď sa blížil posledný deň jeho života, Pán Boh mu dal jasnejší pokyn, aby sa pripravil. V nedeľu 16. januára shromaždili sa mladíci družiny Najsvätejšej Sviatosti, ktorej členom bol aj Magone, na riadnu schôdzku ako aj po iné sviatočné dni. Po obvyklých modlitbách, čítaní a praktických radách vzal jeden z prítomných obálku, v ktorej boli pre budúci týždeň lístky s duchovnými heslami. Chodil teda od jedného k druhému a každý si vytiahol lístok. I Miško si vytiahol je-

den listok. Boly na ňom napísané tieto vznešené slová: — Pri súde budem s Bohom sám.

Prečítal ich a so zadivením podajúc listok priateľom, vravel: — Som presvedčený, že toto je upozornenie, ktoré mi posielal Pán, aby som bol pripravený.

Potom odišiel k predstavenému, ukázal mu s úzkosťou ten listok a opakoval, že ho pokladá za predvolanie, ktorým ho Boh pozýva dostaviť sa pred jeho súd. Direktor ho povzbudzoval, aby bol celkom pokojný, veď i tak sa musí prichystať na smrť, pravda, nie pre ten listok, ale pre opätovné napomenutie svätého Písma, v ktorom Ježiš Kristus hovorí, že musíme byť pripravení na odchod do večnosti v každú chvíľu života.

— Teda mi povedzte — nadhodil Magone — ako dlho budem ešte žiť?

— Žiť budeme dotiaľ, dokiaľ nás Pán Boh nažive zachová — odvetil direktor.

— Ale ostanem nažive ešte celý tento rok? — naliehal už trocha znepokojený.

— Daj tomu pokoj, Miško, a nestrachuj sa! Náš život je v rukách božích. Pán Boh je dobrý otec. On vie, dakedy nás tu treba. A konečne, aby sme sa dostali do neba, na to nie je potrebné vedieť hodinu smrti, ale pripraviť sa dobrými skutkami.

— Keď mi teda nechcete povedať, kedy umriem, to je znakom, že moja smrť nie je ďaleko — vravel Magone celkom skľeslo.

— Nemyslím — doložil direktor — že by si bol tak blízko smrti, a ak hej, nuž vari by si sa obával ísť do neba navštíviť Matičku Božiu?

— Máte pravdu, máte pravdu — odvetil a vrátil sa s obvyklou veselosťou na prestávku.

V pondelok, utorok a v stredu predpoludním bol stále veselý. Necítil nijakej premeny v zdravotnom stave a vykonával svoje povinnosti ako dosiaľ. Ale v stredu popoludní videl som ho na balkóne, ako pozoroval ihrajúcich sa druhov. Na prestávke sa už nezúčastnil. To bolo uňho čosi neobvyklého, preto i jasným znamením, že jeho zdravie nie je v poriadku.

JEHO CHOROBA.

V stredu večer (19. januára 1859) spýtal som sa Miška, čo mu je. — Nič, odpovedal. Trocha ho znepokojoval črevný neduh. Ale to bola jeho zvyčajná choroba. Keď dostal proti nej potrebný liek, išiel si ľahnúť. Noc strávil pokojne. Na druhý deň vstal pravidelne so svojimi spoločníkmi. Vykonal si ranné modlitby a s niekoľkými inými prijal sv. prijímanie za umierajúcich, ako to robieval každý štvrtok. No na prestávke sa už nemohol zúčastniť, lebo sa cítil veľmi slabý. Aj dýchanie mu pôsobilo bolesti. Dali sme mu obvyklý liek a zavolali sme lekára. Ale tento nemohol zistiť nijaké príznaky zvláštnej choroby a predpísal mu ešte raz ten istý liek. Miškova matka, ktorá bola práve vtedy v Turíne a prišla ho navštíviť, potvrdila, že jej syn už od detstva trpel na tú chorobu a nepoužíval iných liekov, ako tie, ktoré sme mu dali.

V piatok ráno chcel vstať, aby mohol pristúpiť k sv. prijímaniu na česť utrpenia Pána Ježiša. V piatok totiž pristupoval k stolu Pána tým úmyslom, aby si vyprosil milosť šťastlivej smrti. No nedovolili mu to, lebo sa zdalo, že jeho stav sa zhoršil. Aby sa mu ľahšie dýchalo, dostal ešte akýsi iný, osobitný liek. Ale dosiaľ nebolo pri ňom nijakých vážnych príznakov, ktoré by poukazyvaly na dajakú nebezpečnú chorobu. Nebezpečenstvo začalo rásť až o druhej popoludní. Bol som ho práve vtedy navštíviť a spozoroval som, že k obťažnému dýchaniu pridal sa ešte kašeľ, a to

krvavý. Keď som sa ho spýtal, ako sa má, odpovedal, že cíti iba žalúdočnú ťažobu. Ale ja som hneď zbadal, že nemoc nadobúda nebezpečného rázu a že je to s chorým už veľmi povážlivé. No, aby som sa o jeho skutočnom stave presvedčil a pri ošetrovaní nemýlil, zaraz som poslal po lekára.

— Miško — oslovila ho v tej chvíli jeho ozaj kresťansky smýšľajúca matka — nechcel by si sa spovedať prv, než príde lekár?

— Hej, drahá mamička, s radosťou — odvetil nemocný. — Spovedal som sa síce včera ráno a bol som aj pri sv. prijímaní, ale predsa by som sa chcel ešte raz vyspovedať, lebo vidím, že sa môj stav zhoršuje.

Za niekoľko minút sa pripravil, vyspovedal a potom i predo mnou s úsmevom povedal svojej matke:

— Kto vie, či je táto moja spoveď len cvičením šťastlivej smrti, alebo poslednou spoveďou pred mojou smrťou?

— A čo myslíš, Miško — spýtala sa ho matka, — želal by si si vyzdraviť, alebo ísť do neba?

— Či si to žiadam? Pravdaže. Z celého srdca. O toto Pána Boha od istého času stále prosím.

— A kedy by si ta chcel ísť?

— Hoci hneď, keby sa Pánu Bohu zapáčilo.

— Nuž dobre, povedzme teda všetci spolu. Nech sa stane vo všetkom, v živote i v smrti, svätá a nevyspytateľná vôľa božia.

Vtom prišiel lekár a hneď mu udrela do očí zmena v Miškovej chorobe.

— Je to vážne — vravel. — Nebezpečný vý-

ron krvi sa dostáva do žalúdka a neviem, či sa ešte nájde liek.

Použili sme všetky prostriedky, ktoré poskytuje lekárska veda v takýchto prípadoch, urobili sme všetko, čo sme mohli, aby sme zastavili výtok krvi, ktorý ho dusil, ale všetko márne.

O 9. hodine večer (21. januára 1859) sám Miško žiadal, že chce ešte raz pred svojou smrťou prijať sviatostného Spasiteľa. Vrúcne po ňom túžil, keďže toho dňa — pre zhoršenie choroby — nemohli mu dať sväté prijímanie. Netrpezlivo čakal návštevu Pána Ježiša, ktorého už dlhý čas tak často vítaval vo svojom srdci.

Na začiatku posvätných obradov vravel mi pred ostatnými:

— Odporúčam sa do modlitieb svojich spolužiakov. Nech sa modlia, aby mi bol sviatostný Ježiš naozaj pokrmom a sprievodcom na ceste do večnosti.

Keď prijal svätú hostiu, modlil sa s asistentom poďakovanie. Asi po štvrťhodinke prestal opakovať modlitby, ktoré mu predriekali. Keďže neprehovoril ani slova, mysleli sme, že ho nečakane zachvátila úplná vyčerpanosť. Ale čoskoro sa jeho čelo vyjasnilo a potom takmer žartovne dal znak, že chce niečo povedať. Vravel:

— Na tom nedeľňajšom lístku bola chyba. Bolo tam napísané: Pri súde budeš s Bohom sám. — To nie je pravda. Nebudem tam sám. Bude tam so mnou aj Panna Mária. Ona mi bude pomáhať. Teraz sa už nemám čoho obávať. Môžem pokojne odísť hocikedy. Matička Božia ma sama vyprevedí k súdnej stoli.

POSLEDNÉ CHVÍLE MIŠKA MAGONEHO A JEHO BLAŽENÁ SMRŤ.

Okolo desiatej hodiny večer sa jeho stav očívidome zhoršil. Obávali sme sa, že Miško ešte v tú noc dokoná. Preto sme určili, aby bol pri ňom do polnoci kňaz Don Zattini*) s jedným klerikom a ošetrovateľom. Po polnoci ich zamenil prefekt Don Alasonatti**) s iným klerikom a ošetrovateľom. Myslel som, že nemocný nie je práve v najväčšom nebezpečenstve, preto som mu povedal:

— Miško, trocha si odpočiň. Ja idem na chvíľku do svojej izby; však potom sa vrátim.

— Nie, nie — odvetil nemocný. — Prosím vás, neodchádzajte odo mňa.

— Neboj sa. Idem sa len pomodliť čiastku breviára a potom budem zasa pri tebe.

— No dobre, ale vráťte sa čím skôr!

Keď som odchádzal, rozkázal som, aby ma pri najmenšom zhoršení zavolali. Veď tak nežne som miloval tohto drahého chovanca a nadovšetko chcel som byť pri ňom v hodinu smrti.

Sotva som vkročil do izby, hneď ma volali späť. Zdalo sa im totiž, že už začína smrteľný zápas.

A naozaj. Choroba veľmi pokročila. Kňaz Augustín Zattini mu udeľoval pomazanie umierajúcich. Magone bol pri úplnom vedomí. Odpovedal

*) Čítaj: Dzattini.

**) Čítaj: Alazonatti.

na striedavé modlitby pri udeľovaní tejto vznešenej sviatosti. Ba pri jednotlivých pomazaniach pridal vždy nejakú strelnú modlitbičku. Pamätám sa, že pri pomazaní pery hovoril: — Bože môj, aký by som bol šťastný, keby mi bol hneď uschol tento jazyk, keď som ťa prvý raz urazil! O koľko hriechov by som mal menej! Ó, môj Bože, odpusť mi všetky hriechy, ktorých som sa dopustil jazykom! Ľutujem z celého srdca, že som sa ich dopustil.

Pri mazaní rúk doložil: — Koľko ráz som tými rukami uďrel svojich kamarátov! Bože, odpusť mi tieto hriechy a pomáhaj mojim druhom, aby boli lepší ako ja!

Po sv. pomazaní som sa ho spýtal, či mám zavolať aj matku. Myslela si totiž, že Miškova nemoc nie je taká vážna, a preto odišla si trocha odpočinúť do vedľajšej izby.

— Nie — odpovedal — lepšie bude nevolať ju. Úbohá mamička! Veľmi ma miluje a mnoho by si vytrpela, keby ma videla umierať. A toto by aj mne mohlo spôsobiť veľkú sklúčenosť. Úbohá mamička! Nech ju Pán Boh požehnáva! Len čo prídem do neba, budem za ňu orodovať u Boha.

Odporúčal som mu, aby si trocha odpočinul a pripravil sa na prijatie pápežského požehnania, s ktorým sú spojené plnomocné odpustky. Mago-ne si vždy veľmi cenil všetky modlitby, s ktorými boli spojené plnomocné odpustky a podľa možnosti usiloval sa ich využiť. Preto prijal pápežské požehnanie s opravdivou radosťou. Sledoval príslušné modlitby a sám chcel odriekať confiteor.

Urobil to tak precítene a s takou živou vierou, že nás všetkých dojal až k slzám. Potom zatvoril oči, ako by si chcel odpočinúť. Zdalo sa, že zaspal, ale čoskoro sa prebudil. Toto vzbudilo u všetkých veľké obavy. Nepravidelný tlkot Miškovho srdca oznamoval, že sa blíži posledná hodina. Ale jeho tvár bola jasná, veselá, usmievavá. Bol stále pri plnom vedomí, ako celkom zdravý človek. Pravda, to neznamená, že by jeho telo nebolo trpelo, veď ťažké dýchanie — následkom vnútorného zranenia — je vždy spojené s veľkými bolesťami tela i ducha. U Miška sa však táto vec mala celkom ináč. Často prosieval Boha, aby si mohol vytrpieť očistec už tu na zemi, žeby sa mohol hneď po smrti dostať do neba. Táto myšlienka mu pomáhala pretrpieť všetko s radosťou. Jeho naplňovalo radosťou a slasťou i utrpenie, ktoré ináč pôsobí úzkosť a netrpezlivosť.

Miško teda zo zvláštnej milosti nášho Pána Ježiša Krista — ako sa nám zdalo — nielen že necítil bolesti, ale dokonca nachádzal vo vlastných utrpeniach veľké potešenie. Nebolo mu treba vnukať nábožné vzdychy, lebo s času na čas on sám sa modlil krásnymi povzdychmi. O 9.45 hod. oslovil ma menom a povedal:

— Nastáva môj smrteľný zápas. Pomáhajte mi.

— Buď pokojný — odvetil som. — Neopustím ťa, kým nebudeš v nebi. Teda hovoríš, že sa lúčiš s týmto svetom. A nechcel by si dať svojej matke aspoň posledné sbohom?

— Nie, nechcem jej spôsobiť takú veľkú bolesť.

— Ani jej nič neodkážeš?

— To hej. Povedzte mojej matke, aby mi odpustila všetko, čím som ju v živote zarmútil. Lutujem, že som to urobil. Povedzte jej, že ju milujem. Nech len vytrvá v dobrom. Umieram rád a opúšťam tento svet v spoločnosti Pána Ježiša a Panny Márie. Očakávam ju v nebi.

Tieto slová pohly všetkých prítomných k plaču. Vzmužil som sa, aby som mu vnukol v posledných chvíľach dobré myšlienky. Občas som sa ho niečo spýtal, ako napríklad:

— Čo odkážeš svojim spolužiakom?

— Nech predovšetkým dbajú, aby sa dobre spovedali!

— Z čoho máš v tejto chvíli najväčšiu radosť? Veď si všeličo dobrého vykonal vo svojom živote.

— Najviac ma teší to máličko, čo som vykonal na česť Panny Márie. To je moja najväčšia útecha. Ó Mária, ó Mária, akí šťastliví sú tvoji ctitelia v hodinu smrti!

— Ale predsa som o niečo ustarostený — povedal po krátkej prestávke. — Keď sa moja duša odlúči od tela a ja budem vstupovať do neba, čo mám povedať? Ku komu sa mám obrátiť?

— Ak ťa sama Panna Mária ráci odprevadiť pred súdnu stolicu, vtedy sver všetku starosť na ňu. Ale, skôr ako odídeš do neba, o niečo by som ťa prosil.

— Nože len povedzte, čo si želáte. Pousilujem sa urobiť, čo budem môcť, aby som vám vyhovel.

— Keď prídeš do neba a uvidíš tam Preblahoslavenú Panu Máriu, úctivo ju pozdrav v mene

mojom a v mene všetkých, čo bývajú v tomto dome. Pros ju, aby nás požehnávala, aby nás vzala pod svoju mocnú ochranu a nám pomáhala, aby sa nikto z tých, čo v tomto dome bývajú alebo budú bývať, nedostal do večnej záhuby!

— Všetko vybavím. Želáte si ešte niečo?

Keď prídeš do neba a uvidíš tam Preblahoslavenú Panu Máriu, úctivo ju pozdrav v mene mojom a v mene všetkých, čo bývajú v tomto dome. (Str. 69.)

— Nateraz už nič. Odpočiň si trochu!

Zdalo sa, ako by chcel naozaj zaspať. A hoci bol neustále pokojný a shovorčivý, jednako tep oznamoval jeho blízky koniec. Začali sme sa teda modliť Proficiscere... Uprostred tejto modlitby, ako by sa bol zobudil z hlbokého spánku, vravel mi s jasnou tvárou a s úsmevom na perách:

— O nejakú chvíľku vyplním vaše poverenie. Pričiním sa o jeho presné vyplnenie. Povedzte mojim kamarátom, že ich všetkých čakám v nebi.

Vtom objal oboma rukama kríž, tri razy ho pobozkal a potom vyslovil tieto svoje posledné slová: — Ježiš, Mária, Jozef, do vašich rúk porúčam svoju dušu. — Po týchto slovách sovrel pery, ako by sa chcel usmiať a pokojne skonali.

Jeho šťastná duša zanechala svet 21. januára v noci a odletela — ako pevne dúfame — do lona Spasiteľovho. Miško Magone mal sotva 14 rokov. O smrteľnom zápase tu nebolo ani reči. Ba ani len stopy o nepokoji a úzkosti, súžení, bolesti, ktoré pravidelne sprevádzajú strašné lúčenie duše s telom. Neviem, ako by som mal správne pomenovať Miškovu smrť. Bol to radostný sen, ktorý prenáša dušu z pozemského trápenia do večnej blaženosti.

Okolostojaci plakali skôr od dojatia ako od žiaľosti. Strata drahého priateľa bolela všetkých, ale každý mu závidel jeho večné blaho. Don Zattini, oddajúc sa svojim citom, povedal tieto krásne slová: Ó smrť, ty nie si bičom pre nevinné duše! Ty si pre ne dobroditeľkou. Otváraš im bránu k radostiam nebeským, ktoré už nikdy nestratia. Ó drahý Miško, prečo nie som na tvojom mieste?

V tejto chvíli odvádza Matička Božia od súdu tvoju dušu do neba, aby sa tam tešila v nebeskej sláve. Drahý Magone, ži blažene naveky a oroduj za nás! My ti budeme odplácať priateľstvo vrúcny-
mi modlitbami k Najvyššiemu, aby sme zaistili tvojej duši večný pokoj.

MIŠKOV POHREB A SMÚTOČNÁ ROZPOMIENKA.

Keď svitlo ráno, Miškova matka chcela ísť do ošetrovne, aby sa pozrela, ako sa vodí jej synovi. Ale aká bola jej bolesť, keď sa dozvedela, že umrel. Táto kresťanská žena ostala chvíľu nepohnuto, bez slova, bez dychu. Potom zvolala: Veľký Bože, ty si Pán a Darca všetkého... Môj drahý Miško, ty si mi umrel... Budem ťa vždy oplakávať, dieťa moje. Ale vďaka Bohu, že ti dal umrieť v tomto dome pri takej pomoci. Vďaka mu, že ti dal umrieť takou blaženou a bohumilou smrťou. Odpočívaj v pokoji a pros za svoju matku, ktorá ťa v tomto smrteľnom živote tak milovala a ktorá ťa i teraz miluje, a to tým viac, lebo verí, že si sa dostal do neba medzi spravodlivých. Kým len budem žiť na tomto svete, nezabudnem sa za teba modliť. Dúfam, že sa raz s tebou sídem v nebi.

Potom sa dala do usedavého plaču a odišla do kostola hľadať útechu v modlitbe.

Smrť tohto mladíka bola bolestnou stratou pre celý dom a pre všetkých, čo ho poznali. Bol veľmi obľúbený pre svoje duševné i telesné vlastnosti a všetci si ho ctili a vážili pre jeho vzácnosti. Možno povedať, že nasledujúci deň po jeho smrti vystriedali sa všetci chovanci v modlitbách za dušu svojho priateľa. Jedine v modlitbe ruženca, v hodinkách za mŕtvych, v spovedi a vo sv. prijímaní nachádzali útechu. Všetci v ňom oplakávali priateľa a tešili sa navzájom týmito slovami:

— Teraz je už Magone s Dominikom Saviom v nebi.

Bolestné pocity spolužiakov, ako aj svoje vlastné, opisuje jeho profesor Don Francesia vo svojich spomienkach takto:

— Na druhý deň po smrti Magoneho prišiel som do školy. Bola práve sobota. Mala byť školská úloha. Ale prázdne miesto Magoneho mi zvestovalo, že som stratil žiaka a že azda nebo má už o jedného obyvateľa viac. Bol som hlboko dojatý. I chlapci boli sklúčení. Vo všeobecnom tichu nevládal som prehovoriť viac ako jediné slovíčko: Umrel. — Celá trieda pustila sa do usedavého plaču. Veď kto by nebol miloval chlapca, ozdobeného toľkými ctnosťami? Všetci ho mali radi. Akú veľkú úctu požíval u svojich priateľov a akú cenu pripisovali jeho zbožnosti, vyšlo najavo až po jeho smrti. Každý sa takrečeno bil o jeho listy. Istý môj kolega bol veľmi šťastný, keď mohol dostať akýsi sošitok Miška Magoneho. Vyrhol jeho podpis z vlašajšieho úlohového sošitu a nalepil si ho na okraj sošitku. Ja sám však, pohnutý jeho ctnosťami, v ktorých sa za živa tak dokonale cvičil, neváhal som ho s plnou dôverou vzývať o pomoc vo svojich potrebách. A všetka česť mu. Musím vyznať, že som sa nikdy nesklamal. Prijmi moju vrelú vďaku, drahý anjelik, a oroduj pred trónom Pána Ježiša za svojho učiteľa. Vypros mi milosť, aby sa v mojom srdci prebudila aspoň iskierka tvojej veľkej poníženosti. Ó drahý Miško, pros aj za všetkých svojich druhov, ktorých je mnoho, aby sme sa všetci mohli síst v nebi!

Toľkoto jeho učiteľ.

Aby mu jeho spolužiaci preukázali svoju veľkú lásku i navonok, prichystali mu taký slávny pohreb, aký len naše skromné pomery dovoľovali. So zažatými sviečkami, speváckym sborom a s kapelou odprevadili ho na poslednej ceste až k hrobu, pomodlili sa za jeho večný pokoj a rozlúčili sa s ním s nádejou, že sa s ním opäť sídu v krajšom živote na druhom svete.

O mesiac po jeho smrti odbavovala sa smútočná rozpomienka. Don Zattini, znamenitý rečník, povedal o Miškovi slávnostnú reč. Žiaľ, že rozsah tejto knižočky dovoľuje mi uviesť z jeho reči len niekoľko viet, ktoré nech slúžia i ako uzáver tejto životopisnej črty.

Keď rečníckym slohom poukázal na hlavné ctnosti, ktorými sa nebohý tak skvelo vyznačoval, pobádal zarmútených a dojatých žiakov, aby na neho nezabúdali. Odporúčal im, aby na Miška často pamätali pri modlitbe, a najmä aby nasledovali jeho krásny príklad, ktorý im zanechal v tomto smrteľnom živote. Svoju reč skončil týmito slovami:

„Náš spoločný priateľ Miško Magone z Carmagnoly zanecháva nám na pamiatku tieto príklady zo svojho života a tieto slová, ktoré povedal pred svojou smrťou. Už ho niet medzi nami. Smrť ho vyrvala z nášho streda. Jeho miesto v kostole je prázdne. Tu šeptaly jeho pery sladké modlitby. Tu si nadobúdal svoj hlboký duševný pokoj. — Niet ho tu. Svojou náhlou smrťou nás učí, že na zemi každá hviezda zhasne, každé bohatstvo sa rozplynie, každá duša sa opäť navráti

k Bohu. Dnes je tomu tridsať dní, čo sme jeho telo položili do matky zeme. Keby som bol býval na tvojom pohrebe, bol by som urobil tak, ako robieval vyvolený národ. Bol by som natrhal pri tvojom hrobe hrsť trávy a prehodiac ju za seba, bol by som smutne povedal so synom Júdovým: Nech kvitne ako poľné kvety! Z tvojich kostí nech povstanú iní mladíci, ktorí obnovia tvoju pamiatku medzi nami, vzkriesia tvoj dobrý príklad a rozmnožia tvoje ctnosti.

— Teda s Bohom naposledy, ty, milý, drahý, verný náš priateľ, dobrý a statočný Miško! Bol si blyšťavou nádejou matky, ktorá ťa teraz žiaľne oplakáva skôr slzami zbožnosti, než prirodzených a krvných sväzkov. Bol si nádejou svojho duchovného otca, ktorý ťa v mene božom prijal do tohto dobročinného ústavu, kde si sa v krátkom čase naučil dobre a ctnostne žiť. Ty si bol dobrým priateľom svojim spolužiakom, usilovným žiakom svojím učiteľom, poslušným chovancom svojim predstaveným, láskavým druhom všetkým. Chcel si byť kňazom. Kto vie, či by si nebol býval ako kňaz vzorom a učiteľom nebeskej múdrosti?!... V našom srdci je smutno a pusto. Zanechal si nám otvorenú ranu. Hej, ty si odletel... alebo lepšie rečeno, smrť ťa vyrvala z nášho kruhu, kde si pocítoval našu úctu a lásku, kde si miloval Pána Boha a ctnostne žil... Azda bolo treba, aby nám smrť poukázala, čo sme v tebe stratili? Hej, bolo to potrebné pre horlivých i menej horlivých, pre vlažných, nedbalých, povrchných, ospalých, lenivých, slabých a chladných. Daj nám, prosíme ťa, pocítiť, že už požívaš večnú blaženosť, že odpo-

čívaš pri prameni, ba v mori milostí a že tvoj ľubozvučný hlas je mocný a príjemný ušiam božím! Prihováraj sa za nás, aby sme mohli žiť zbožne, čisto, pokorne a ctnostne, a aby sme raz umreli radostne, bez strachu, dôverujúc v božie milosrdenstvo! Vypros nám, aby nás smrť nezasiahla svojím súžením, ale aby nás ušetrila ako teba! — Ne tangat nos tormentum mortis! Spoj svoju modlitbu s modlitbami iných anjelských mladíkov, ktorí ťa z tohto domu predišli do radosťi nebeskej. — Spoj ju s modlitbou Kamila Gavia, Gabriela Fascia*), Alojza Ruu, Dominika Savia a Jána Masaglia**) a nadovšetko pros s nimi za milovaného predstaveného tohto domu. My si budeme na teba vždy spomínať vo svojich modlitbách a nezabudnem na teba, kým sa s tebou nešídeme nad hviezdami.

Nech je zvelebený Boh, ktorý ťa stvoril, na žive zachovával a k sebe povolal. Nech je zvelebený ten, čo život odoberá, nech je zvelebený ten, čo ho aj vracia!"

*) Čítaj: Fášia.

**) Čítaj: Masália

OBSAH:

Predhovor	— — — — —	3
Zaujímavé stretnutie	— — — — —	5
Život Magoneho pred vstupom do ústavu. Jeho príchod do Oratória sv. Františka Saleského	— —	9
Ťakosti a obrátenie	— — — — —	14
Miško sa vyspovedá a začne pristupovať k sviatostiam	— — — — —	18
Slovíčko mládeži	— — — — —	21
Miško Magone, vzor pravej zbožnosti	— — —	25
Presný v plnení svojich povinností	— — — —	29
Jeho úcta k Panne Márii	— — — — —	34
Jeho láska k sv. čistote a prostriedky na zachovanie tejto ctnosti	— — — — —	37
Ušľachtilé prejavy lásky k bližnému	— — — —	40
Miškov dôvtip a rázovité činy	— — — — —	45
Prázdniny v Castelnuove a ctnosti, ktorými sa tu Miško vyznačoval	— — — — —	52
Miškova príprava na smrť	— — — — —	57
Jeho choroba	— — — — —	63
Posledné chvíle Miška Magoneho a jeho blažená smrť	— — — — —	66
Miškov pohreb a smútočná rozpomienka	— — —	73

AUTOROVO VYHLÁSENIE.

Čo som v tomto dielku o mladíkovi Michalovi Magone napísal, treba pokladať iba za jednoduchý životopisný náčrt, ktorý vo všetkom podrobujem úsudku cirkvi svätej ako jej poslušný syn.

VŠETKY PRÁVA VYHRADENÉ.

Dielko sv. Jána Bosca MIŠKO MAGONE (pôvodina: San Giovanni Bosco: Cenno biografico sul giovinetto Magone Michele, allievo dell' Oratorio di San Francesco di Sales — Torino, SEI 1940) preložili klerici • Saleziánskeho pedagogického študentátu v Trnave.
Obrázky nakreslil akad. maliar Alex. Polakovič.
Vytlačila Unia v Bratislave (15.000 expl.).

Vydala:
SPRÁVA SALEZIÁNSKÝCH SPOLUPRACOVNÍKOV
V BRATISLAVE ROKU 1944.